

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

Факультет фінансовий
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота магістра

на тему: Роль банків іноземних банківських груп у розвитку
банківської системи України

Виконав: студент групи ФК23-2м

спеціальність 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»

Гулаєнко Артур Олегович

(прізвище, ім'я та по-батькові)

Керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(місце роботи)

_____

(посада)

_____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Дніпро – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 РОЛЬ І МІСЦЕ БАНКІВ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВСЬКИХ ГРУП В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	6
РОЗДІЛ 2 ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК»).....	21
2.1 Організаційно-економічна характеристика.....	21
2.2 Аналіз фінансового стану банку.....	30
2.3 Особливості розподілу активів і пасивів.....	38
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВСЬКИХ ГРУП В УКРАЇНІ.....	42
3.1. Проблеми фінансової безпеки за умови функціонування іноземних банківських груп в банківській системі України.....	42
3.2. Шляхи підвищення та розвитку капіталізації банківських установ як захист від експансії іноземних банків в економіці.....	50
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	67
ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Присутність іноземного капіталу в банківському секторі має значний вплив на економічну ситуацію країни, оскільки залежить від її рівня розвитку та конкретних обставин. Політична й економічна нестабільність, військові конфлікти та непостійність фінансової політики уряду можуть значно знизити довіру населення до національних банків, що в результаті веде до погіршення фінансових показників вітчизняних фінансових установ і збільшення ролі банків з іноземним капіталом. У часи економічної невизначеності, зокрема під час фінансових криз чи військових дій, іноземні банки зазвичай показують високу стійкість, підтримуючи ліквідність ринку. Їхня присутність сприяє залученню іноземних інвестицій, впровадженню новітніх технологій у банківське обслуговування та зміцненню довіри до банківської системи на міжнародному рівні. Проте така діяльність може поставити під сумнів фінансову безпеку країни. Залежність від іноземного капіталу створює потенційні ризики, оскільки ключові рішення таких установ часто ухвалюються головними компаніями, що знаходяться за межами держави. Це набуває особливого значення в умовах економічних санкцій, глобальних змін та політичних ризиків.

Залучення іноземного капіталу до банківської системи України може бути ефективним лише за умови належної інтеграції цього капіталу в національний фінансовий ринок. Для досягнення стабільності банківської системи необхідно вжити ряд заходів, серед яких: забезпечення високого рівня монетизації економіки, зменшення обігу грошей поза банківською системою, розробка ефективних схем концентрації капіталу в банках та створення механізмів захисту інтересів національних банків в умовах діяльності іноземних установ.

Мета і завдання дослідження. Основною метою цієї кваліфікаційної роботи є проведення теоретичного аналізу впливу іноземного капіталу на

банківську систему України та її роль у забезпеченні економічної стабільності.

Для досягнення цієї мети поставлено такі **завдання**:

- визначити місце та роль іноземного капіталу в банківському секторі та його вплив на економіку країни;
- порівняти міжнародний досвід аналізу взаємодії між іноземним капіталом у банківській системі та макроекономічними показниками розвитку країни;
- проаналізувати поточне становище іноземного капіталу в банківському секторі України, використовуючи приклад «Райффайзен Банку»;
- оцінити взаємозв'язок між наявністю іноземного капіталу в банківській системі України, її фінансовою стабільністю та економічним зростанням;
- виявити проблеми, що стосуються фінансової безпеки країни у зв'язку з діяльністю іноземних банків;
- розробити пропозиції для підвищення капіталізації вітчизняних банків як заходу протидії експансії іноземних установ.

Об'єктом дослідження є сукупність показників, які дозволяють оцінити стан банківської системи України з огляду на присутність іноземного капіталу, на прикладі діяльності «Райффайзен Банку», та його вплив на фінансову стабільність і економічний розвиток країни.

Предметом дослідження є методика оцінки взаємозв'язку між іноземним капіталом у банківській системі України, її фінансовою стабільністю та економічним розвитком за допомогою системи структурних одночасних рівнянь.

Методи дослідження. У кваліфікаційній роботі були використані загальнонаукові та специфічні методи, спрямовані на системне вирішення проблемних завдань у вибраному напрямку дослідження. Теоретичні та прикладні аспекти базуються на застосуванні таких методів, як діалектичний метод пізнання, методи індукції та дедукції, аналізу, синтезу, а також статистичний та аналітичний підходи.

Інформаційна база роботи - довідково-нормативні матеріали та теоретичні напрацювання вітчизняних і зарубіжних вчених з питань дослідження, інформація з мережі Internet.

Розгляд теми в науковій літературі. Комплекс проблем, пов'язаних з участю іноземного капіталу та його впливом на банківську систему України, був предметом дослідження провідних експертів у галузі фінансів та економіки. Аналіз цих питань виконували такі вчені, як О.Д. Вовчак, Т.Д. Гірченко, А.О. Єпіфанов, Н. І. Козьмук, Г.В. Миськів, О.О. Стороженко, О.П. Шейко та інші. Вони систематично досліджували різні аспекти участі іноземного капіталу в банківській сфері та його вплив на фінансову стійкість та економічний розвиток України. Експерти проводили аналіз різноманітних аспектів взаємодії іноземного капіталу з українською банківською системою, визначали фактори, що впливають на ефективність цієї взаємодії та розробляли пропозиції щодо покращення ситуації. Їх дослідження спрямовані на розкриття потенційних переваг та ризиків, пов'язаних з проникненням іноземного капіталу в банківську сферу України, з метою підвищення ефективності банківської системи та стабільності фінансового сектору в цілому. Результати їх досліджень мають важливе значення для розробки стратегій регулювання банківського сектору та впровадження необхідних заходів для забезпечення стійкості фінансової системи України. Аналіз проблем участі іноземного капіталу у банківській системі сприяє розумінню та вирішенню важливих аспектів, що впливають на функціонування банків та розвиток економіки країни.

Практичне значення досліджуваної теми полягає у розробці ефективних стратегій регулювання банківського сектору та впровадженні заходів для забезпечення стабільності фінансової системи країни.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

РОЛЬ І МІСЦЕ БАНКІВ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВСЬКИХ ГРУП В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Банківська система є одним із ключових механізмів функціонування економіки, забезпечуючи стабільність фінансових потоків, доступ до кредитування та розвиток бізнесу. В умовах інтеграції України у світовий фінансовий простір дедалі більшого значення набуває діяльність банків, які входять до іноземних банківських груп. Їх роль та місце в українській банківській системі формують нові виклики й можливості для національної економіки.

Іноземні банки привносять у банківську систему України сучасні технології, стандарти управління та практики обслуговування клієнтів. Завдяки високому рівню капіталізації та доступу до міжнародних ринків вони виступають стабілізатором у періоди економічних потрясінь, підтримуючи ліквідність системи. Їхня присутність сприяє підвищенню рівня конкуренції, що стимулює національні банки до вдосконалення послуг і зниження вартості кредитів.

Водночас функціонування іноземних банківських груп на українському ринку супроводжується низкою викликів. Одним із головних ризиків є залежність від зовнішніх фінансових потоків і рішень материнських структур, які можуть змінювати пріоритети відповідно до глобальної економічної ситуації. Крім того, іноземні банки часто зосереджуються на обслуговуванні корпоративного сектору та великих клієнтів, обмежуючи доступ до фінансування для малого бізнесу.

На практиці діяльність іноземних банків є водночас інструментом модернізації та фактором уразливості банківської системи України. З одного боку, вони стимулюють запровадження міжнародних стандартів, зокрема в галузі пруденційного регулювання. З іншого — виникає ризик експансії, що

може посилити монополізацію ринку або призвести до витоку капіталу за межі країни.

Унікальність іноземних банків полягає в їхній адаптації до локальних умов. Наприклад, на прикладі таких установ, як «Райффайзен Банк», можна простежити, як іноземний капітал інтегрується в українське середовище, балансуючи між глобальними цілями та місцевими потребами.

Роль іноземних банківських груп у банківській системі України є неоднозначною. З одного боку, вони сприяють інноваціям, підвищенню стабільності та конкурентоспроможності, з іншого – створюють нові ризики для національної економіки. Ефективна державна політика в галузі регулювання та нагляду може мінімізувати ці загрози, забезпечуючи гармонійний розвиток банківської системи з урахуванням інтересів усіх її учасників. В умовах глобалізації фінансових ринків і посилення руху капіталів зростає кількість злиттів та поглинань у банківському секторі, що стимулює його розвиток і підвищує конкурентоспроможність. У цьому контексті проникнення іноземного капіталу до національної банківської системи стає звичайною практикою у світовій економіці. Іноземний капітал сприяє реструктуризації та рекапіталізації банківського ринку, а також забезпечує приплив кредитних ресурсів з-за кордону.

Участь іноземних інвесторів може підвищити ефективність управління банками та сприяти швидкому впровадженню передових методів банківської діяльності. Посилення міжбанківської конкуренції, у свою чергу, може стимулювати диверсифікацію банківських послуг.

Декілька досліджень оцінювали вплив іноземних банків на фінансовий сектор. Наприклад, Р. Левін досліджував ефект лібералізації на ефективність банківської діяльності та встановив, що збільшення частки іноземних банків у капіталі системи сприяє зниженню загальних витрат. Інші вчені, такі як Дж. Капріо, П. Гонахан і Л. Голдберг, виявили позитивний зв'язок між присутністю іноземних банків і стабільністю банківської системи. Аналіз, проведений А.

Деміргюч-Кунтом, Р. Левіном і Х. Міном, показав, що розширення діяльності іноземних банків знижує частоту банківських криз.

Однак лібералізація фінансових ринків і відсутність ефективних регуляторних механізмів стали причиною кризових ситуацій, найбільш вразливими до яких виявилися комерційні банки, особливо ті, що активно займаються валютними операціями. Спочатку експерти та представники міжнародних фінансових організацій наголошували, що участь іноземних банків сприятиме розвитку економік країн з перехідним типом. Проте сучасні дослідження, включаючи оцінки Міжнародного валютного фонду, вказують на можливі негативні наслідки присутності іноземних банків для країн ринків, що розвиваються. Сьогодні понад 100 країн запровадили різноманітні обмеження на доступ іноземних банків до внутрішніх ринків банківських послуг [19].

Банківська система України відкрита для залучення іноземного капіталу, що регулюється низкою нормативно-правових актів, таких як Закон України «Про банки і банківську діяльність», Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Закон України «Про режим іноземного інвестування» та Постанова Національного банку України «Про врегулювання питань іноземного інвестування в Україну». На основі цієї правової бази в Україні можуть працювати дочірні банки з повністю іноземним капіталом, банки з частковою участю іноземних інвесторів, а також філії та представництва іноземних банків [14].

Присутність іноземного капіталу в банківській системі України відіграє важливу роль у її трансформації та інтеграції в глобальну економіку. Українські банки, залучаючи іноземних інвесторів, отримують доступ до сучасних технологій, інноваційних методів управління та суттєвих фінансових ресурсів, що сприяє підвищенню їх конкурентоспроможності та стійкості. Проникнення іноземних банківських груп на національний ринок стимулює конкуренцію, що позитивно впливає на якість фінансових послуг. Це змушує місцеві банки впроваджувати інноваційні продукти, вдосконалювати кредитну

політику та покращувати клієнтоорієнтованість. Прикладом успішної діяльності є такі банки, як «Райффайзен Банк», «Креді Агріколь» і «ОТП Банк», які демонструють високі стандарти обслуговування та стабільність навіть за умов економічних потрясінь.

Однак, участь іноземного капіталу супроводжується певними ризиками. Значна залежність банківської системи від зовнішніх ринків може стати критичною у періоди глобальних фінансових криз. Наприклад, у часи економічної нестабільності материнські компанії можуть скорочувати фінансування або вимагати виплати дивідендів, що послаблює позиції місцевих банків. Українське законодавство забезпечує сприятливі умови для залучення іноземних інвесторів, проте потребує вдосконалення. Це включає розробку ефективних механізмів контролю за діяльністю іноземних банків, посилення вимог до їх капіталізації та обмеження ризикових операцій, зокрема валютних спекуляцій.

У майбутньому політика залучення іноземного капіталу має базуватися на поєднанні інтересів держави, місцевих банків і іноземних інвесторів. Потрібно розвивати партнерські відносини, спрямовані на зміцнення банківської системи України та її інтеграцію у світовий фінансовий простір. Таким чином, іноземні банки можуть стати важливими драйверами економічного зростання країни.

Запровадження обмежень на діяльність іноземних банків розглядається як недоцільне з економічної та політичної точки зору. Натомість слід забезпечити рівні можливості для конкуренції між вітчизняними банками та іноземними фінансовими установами. Водночас важливо пам'ятати, що головною метою іноземних інвесторів є максимізація прибутку, а не підвищення добробуту населення країни-реципієнта, що може призводити до суперечливих результатів їх діяльності.

Згідно зі статтею 24 Закону України «Про банки і банківську діяльність», іноземні банки можуть відкривати філії та представництва на території України за певних умов:

1. У держави, в якій зареєстровано іноземний банк, відсутні суттєві застереження з боку відповідних міжнародних органів щодо виконання міжнародних стандартів у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму.
2. Банківський нагляд у державі, в якій зареєстровано іноземний банк, відповідає Основним принципам ефективного банківського нагляду Базельського комітету з питань банківського нагляду.
3. Між Національним банком України та органом банківського нагляду держави, в якій зареєстровано іноземний банк, укладено договір про взаємодію в сфері банківського нагляду, гармонізації їх принципів та умов.
4. Наявне письмове зобов'язання іноземного банку про безумовне виконання ним зобов'язань, які виникли в зв'язку з діяльністю його філії на території України.
5. Мінімальний розмір приписного капіталу філії на момент її акредитації становить не менше 120 млн грн.

Відповідно до законодавства України, іноземний капітал у банку визнається, якщо хоча б один інвестор володіє не менше ніж 10% частки у його капіталі. Залучення іноземного капіталу є важливим для розвитку банківської системи та економіки будь-якої країни, оскільки воно виступає значним джерелом фінансування. Останнім часом у науковій літературі активно обговорюється ефективність збільшення присутності іноземного капіталу в Україні та його вплив на національну банківську систему.

Приплив іноземного капіталу найчастіше спостерігається у країнах із перехідною економікою. Це зумовлено процесами фінансової глобалізації, євроінтеграційною політикою та лібералізацією ринку фінансових послуг. Протягом останніх десятиліть завдяки фінансовій лібералізації та зняттю бар'єрів міжнародні банки й банківські групи активно працювали на ринках країн з перехідною економікою. У країнах Центральної та Східної Європи

іноземні банки контролюють значну частку банківського капіталу. Наприклад, в Естонії, Болгарії, Чехії та Словаччині частка іноземних банків на ринку банківських послуг сягає 60–80%.

Присутність значних обсягів іноземного капіталу в економіці країни свідчить про макроекономічну стабільність та високий рівень довіри інвесторів до державних інституцій. Однак, окрім макроекономічної стабільності, важливими факторами є політична стабільність, рівень розвитку демократії та незалежність країни [12].

Банки з іноземним капіталом, як правило, перебувають під контролем інвесторів з-за кордону. Стратегічні рішення щодо їх діяльності ухвалюються за межами країни-реципієнта. Іноземні банки функціонують у інших країнах через різні організаційні форми, такі як представництва, дочірні компанії або філії. Вибір конкретної форми залежить від стратегії банку, характеру його діяльності та юридичних і регуляторних вимог країни-реципієнта [14].

Представництва іноземних банків є формою обмеженої присутності в країні-реципієнті. Основною їхньою метою є збір інформації про місцевий ринок та економічні тенденції, а також підтримка зв'язків із потенційними та чинними клієнтами. Представництва не мають права здійснювати базові банківські операції, такі як прийом депозитів чи надання кредитів, і зазвичай не беруть участі в комерційній діяльності. У країнах із перехідною економікою відкриття представництва часто є першим кроком до входження на ринок [17].

У порівнянні з представництвами, дочірні компанії та філії іноземних банків мають ширший спектр операційних можливостей. Вибір конкретного типу організації визначається як цілями банку, так і регуляторними вимогами, що існують у відповідній юрисдикції.

Ухвалення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання іноземних інвестицій та кредитування», було створено більш сприятливі умови для діяльності іноземних банків. Завдяки цьому були зняті обмеження на види та форми іноземних інвестицій, а також скасовано посилений контроль за ними з боку держави [21].

Передбачалося, що такі преференції сприятимуть залученню іноземних банків до кредитування українських підприємств реального сектору економіки, які потерпали від фінансової кризи як на внутрішніх, так і на зовнішніх ринках. Проте очікування не виправдалися. Іноземні банки спрямували свої ресурси переважно на інвестування в державні цінні папери та кредитування фізичних осіб, використовуючи доступ до дешевших ресурсів материнських компаній. У результаті вони не виявляли значного інтересу до розвитку реального сектору економіки в Україні чи до створення доданої вартості на ринку корпоративного контролю. Таким чином, основна мета лібералізації режиму діяльності іноземних банків залишилася нереалізованою [21].

З огляду на зниження можливостей для отримання високих прибутків, іноземні банки почали скорочувати свою присутність в Україні, продаючи активи. Станом на 2024 рік частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків України знизилася до 29,3%. Це свідчить про продовження тенденції зменшення присутності іноземних банків на ринку України, яка спостерігалася з попередніх років. Така динаміка пов'язана із високими ризиками роботи в українській економіці, зокрема через війну та економічну нестабільність. Нині в Україні залишаються лише кілька банків з переважно іноземним капіталом, що підтримують зв'язки із міжнародними фінансовими інституціями.

Це впливає на банківський сектор такими способами:

1. Зниження конкуренції: Місцеві банки посилили свою частку ринку, що зменшило доступ до інноваційних фінансових продуктів.
2. Обмежений доступ до міжнародного капіталу: Зменшення частки іноземного капіталу ускладнює вихід українських компаній на глобальні фінансові ринки.

3. Посилення залежності від внутрішніх ресурсів: Банківська система змушена покладатися на депозити населення та кошти українського бізнесу для підтримки ліквідності та кредитування

Глобалізація, як об'єктивний і неминучий процес, базується на економічних закономірностях, що діють незалежно від втручання. Проникнення іноземного капіталу в економіку різних країн є складовою цього процесу, що включає інтеграцію іноземного капіталу в національні банківські системи. З огляду на відкритість економіки України, уникнути інтеграційних процесів неможливо. Це може спричинити імпорт у фінансову систему як позитивних, так і негативних явищ.

Особливістю діяльності банків з іноземним капіталом в Україні є те, що, дотримуючись національного законодавства, вони можуть використовувати позитивний імідж своїх материнських банків. У разі необхідності розширення діяльності чи отримання фінансової підтримки такі установи можуть звертатися до своїх іноземних інвесторів. Іноземні банки, які залишаються на українському ринку, зазвичай посідають високі місця у фінансових рейтингах.

Діяльність банків із зарубіжним капіталом має як позитивні, так і негативні наслідки. До позитивів належать: збільшення обсягів перерозподілу фінансових ресурсів, впровадження інноваційних технологій та нових управлінських підходів, зниження вартості банківських послуг, посилення міжбанківської конкуренції, зменшення монополізації ринку, стабілізація банківської системи, придбання проблемних банків та сприяння інтеграції України до світової економіки.

Водночас до негативних аспектів можна віднести: складнощі в банківському нагляді, втрату суверенітету у грошово-кредитній політиці, підвищену залежність українських банків від змін на світових фінансових ринках, можливість домінування іноземних банків на українському ринку, посилення нерівності у конкуренції з національними банками та ризик виведення українського капіталу за кордон [20].

Для забезпечення економічної безпеки країни в умовах присутності іноземних банків, необхідно вжити комплексу заходів. Ці заходи включають забезпечення стабільності рівня зайнятості, забезпечення цінової стабільності, сприяння економічному розвитку, підвищення транспарентності фінансових операцій, створення консолідованого міжнародного нагляду, узгодження нормативно-правової бази з вимогами європейського законодавства та міжнародних стандартів, поліпшення оцінки ризиків та удосконалення корпоративного управління.

При впровадженні ефективної системи банківського нагляду слід зосередити увагу не лише на діяльності дочірніх банків, але й на діяльності їхніх материнських компаній, зокрема транснаціональних банків [17].

Місце та роль іноземного капіталу в банківській системі є суттєвими для економіки будь-якої країни, включаючи Україну. Проникнення іноземного капіталу в банківську систему сприяє збільшенню доступу до фінансових ресурсів, зокрема шляхом залучення зарубіжних інвестицій та кредитів. Це може стимулювати розвиток реального сектору економіки, сприяючи фінансуванню підприємств та ініціативних проектів. Крім того, іноземний капітал може вносити нові технології, кращі практики управління та міжнародний досвід, що сприяє підвищенню ефективності банківської системи та конкурентоспроможності економіки в цілому.

На основі огляду міжнародного досвіду в оцінці взаємодії між іноземним капіталом у банківській системі та іншими макроекономічними показниками розвитку країни можна зробити кілька важливих висновків. По-перше, зростання обсягів іноземного капіталу в банківській системі країни може мати як позитивні, так і негативні наслідки для економіки. Виявлено, що іноземний капітал може сприяти підвищенню фінансової стабільності банків та загального економічного розвитку, зокрема шляхом збільшення доступності кредитів для підприємств та споживачів.

З іншого боку, іноземний капітал може стати джерелом системних ризиків для банківської системи та економіки в цілому. Зокрема, він може

призвести до зниження фінансової стабільності через збільшення залежності банків від зовнішніх джерел фінансування та вразливості до коливань на фінансових ринках. В сучасному світі, де глобалізація стала не лише трендом, а й невід'ємною складовою економічного розвитку, роль іноземного капіталу у банківських системах країн набуває все більшої ваги. Цей феномен, попри очевидні переваги, несе у собі й низку викликів, які вимагають ретельного аналізу та обґрунтованого регулювання.

Іноземний капітал у банківській системі може слугувати потужним стимулом для економічного зростання. Він забезпечує додаткові фінансові ресурси, що сприяють розвитку бізнесу, розширенню кредитування та інноваційним змінам. Іноземні банки часто привносять із собою новітні технології, сучасні стандарти управління та підвищують рівень конкуренції. Наприклад, їх присутність змушує місцеві фінансові установи вдосконалювати свої послуги, запроваджувати електронний банкінг або поліпшувати якість обслуговування клієнтів.

Проте разом із благами приходять і ризики. Основною загрозою є підвищена залежність банківської системи від зовнішніх джерел фінансування. У випадку глобальних економічних криз або нестабільності на міжнародних ринках, такі країни стають вразливими до відтоку капіталу. Це може призвести до дефіциту ліквідності, девальвації національної валюти та навіть загрозити фінансовій стабільності. Окрім того, іноземний капітал у банківській системі може спровокувати системні ризики. Наприклад, орієнтація іноземних банків на максимізацію прибутку може призводити до видачі кредитів із завищеними ставками або недооцінки ризиків. Часто прибутки таких установ не залишаються в економіці країни, а спрямовуються за кордон, що послаблює фінансову базу держави.

У цьому контексті особливо актуальним є питання регулювання діяльності іноземних банків. Як свідчить досвід багатьох країн, залучення іноземного капіталу потребує збалансованого підходу. Наприклад, у деяких країнах діють обмеження на частку іноземних банків у національній

банківській системі або встановлюються суворі вимоги до резервів та звітності. Такі заходи покликані забезпечити стабільність і запобігти надмірній залежності від зовнішніх джерел фінансування. Іноземні банки є важливими гравцями на фінансовому ринку України, які відіграють помітну роль у функціонуванні банківської системи країни. Їх діяльність має як позитивні, так і негативні аспекти, які визначають вплив цих установ на національну економіку, її стабільність і конкурентоспроможність.

Одним із ключових аспектів, що характеризує діяльність іноземних банків, є їх здатність забезпечувати доступ до дешевших фінансових ресурсів, завдяки чому вони можуть кредитувати український ринок за конкурентними ставками. Це сприяє розвитку міжбанківської конкуренції та зменшенню монополізації ринку банківських послуг. Присутність іноземного капіталу також прискорює впровадження інноваційних технологій та сучасних управлінських підходів, що позитивно позначається на загальному рівні розвитку банківського сектору.

Водночас участь іноземних банків у банківській системі України має свої виклики. З одного боку, їх діяльність допомагає стабілізувати фінансову систему, залучаючи іноземні інвестиції, а з іншого — підвищує залежність банківської системи від зовнішніх чинників, таких як глобальні економічні кризи чи зміни політики материнських банків. Окрім цього, переорієнтація іноземних банків на такі напрямки, як інвестиції у державні цінні папери чи кредитування фізичних осіб, може обмежувати фінансування реального сектору економіки, що є критично важливим для економічного розвитку країни. Іноземні банківські групи також часто використовують позитивний імідж своїх материнських компаній, що додає їм конкурентних переваг на ринку. Однак це може створювати нерівні умови для конкуренції з національними банками. Водночас збільшення частки іноземного капіталу у банківському секторі може стати причиною втрати Україною частини контролю над своєю грошово-кредитною політикою, що в умовах економічної нестабільності є особливо актуальним викликом.

Роль банків іноземних банківських груп в Україні є багатогранною. Вони можуть виступати рушійною силою для впровадження інновацій та залучення капіталу, але водночас створюють виклики, пов'язані із залежністю національної економіки від зовнішніх факторів. Стратегія України має полягати у пошуку балансу між залученням іноземного капіталу та підтримкою конкурентоспроможності національних банків, щоб забезпечити стійкий розвиток банківської системи та економіки загалом.

Водночас важливо визнати, що повна ізоляція від іноземного капіталу навряд чи стане ефективною стратегією. Глобальна економіка диктує свої правила, і країни, які залишаються відкритими до співпраці, мають більше шансів на економічний прорив. Ключем до успіху є пошук балансу між вигодами від іноземних інвестицій та мінімізацією їхніх ризиків.

Важливо зазначити, що процес інтеграції іноземного капіталу у банківську систему України є частиною ширших глобалізаційних тенденцій. Участь іноземних банківських груп у національному ринку фінансових послуг дозволяє Україні інтегруватися у світову економічну спільноту, що відкриває доступ до нових можливостей та підвищує довіру міжнародних інвесторів. Однак, така інтеграція має бути добре збалансованою, щоб мінімізувати можливі ризики втрати фінансового суверенітету та економічної безпеки. Позитивні наслідки діяльності іноземних банків проявляються не лише у впровадженні новітніх фінансових продуктів та технологій, а й у поліпшенні стандартів корпоративного управління. Це створює мультиплікативний ефект для всього банківського сектору України, стимулюючи національні банки до підвищення якості своїх послуг. Наприклад, іноземні банки часто акцентують увагу на прозорості своєї діяльності, що позитивно впливає на загальну культуру ведення бізнесу.

Однак, потрібно враховувати, що надмірна експансія іноземного капіталу може призвести до значних структурних змін у банківській системі країни. Коли іноземні банки отримують домінуючі позиції на ринку, існує ризик відтоку капіталу за кордон, що може послабити внутрішній економічний

потенціал. Також національні банки, які не мають доступу до дешевих іноземних ресурсів, можуть опинитися в неконкурентному становищі. На практиці значна частина іноземних банків концентрується на менш ризикованих операціях, таких як кредитування фізичних осіб або інвестування у державні цінні папери. Це призводить до того, що реальний сектор економіки, який потребує довгострокових інвестицій, залишається без необхідної фінансової підтримки. У цьому контексті держава повинна стимулювати іноземні банки до кредитування українських підприємств, що створюють додану вартість, особливо в інноваційних та стратегічних галузях.

Роль іноземного капіталу у банківському секторі України неможливо оцінити однозначно. З одного боку, іноземні банки є джерелом нових фінансових ресурсів, досвіду та технологій. З іншого боку, їх діяльність може спричиняти системні ризики, особливо у випадках глобальних фінансових криз або політичної нестабільності.

У майбутньому, для оптимізації співпраці з іноземними банківськими групами, Україна має зосередитися на створенні сприятливого інвестиційного клімату, забезпеченні рівних умов для національних та іноземних банків, а також посиленні регуляторного нагляду за їх діяльністю. Такий підхід сприятиме підвищенню стійкості банківської системи та забезпечить сталий розвиток економіки країни у контексті глобалізаційних викликів. Банки іноземних банківських груп відіграють вагомую роль у формуванні банківської системи України. Їхній прихід та діяльність значною мірою визначають рівень інтеграції національної економіки у світову фінансову систему. Однак важливо розуміти, що ефективна присутність іноземних банків залежить від збалансованої державної політики, спрямованої на мінімізацію ризиків і максимізацію переваг.

Українська банківська система має всі можливості для використання позитивного досвіду іноземних фінансових установ, зокрема у вдосконаленні банківських технологій, підвищенні прозорості операцій та покращенні якості фінансових послуг. У той же час необхідно створювати умови для того, щоб

банки з іноземним капіталом не тільки отримували прибутки, але й активно сприяли розвитку реального сектору економіки. Станом на 2024 рік банки іноземних банківських груп займають вагоме місце в банківській системі України, хоча їх вплив та частка варіюються залежно від сегмента ринку. Згідно з даними Національного банку України, на кінець 2023 року активи банків з іноземним капіталом склали близько 30% загальних активів банківської системи. Вони також мають суттєву частку у статутному капіталі, що забезпечує високу ліквідність і доступ до міжнародних фінансових ринків.

Іноземні банківські групи, такі як Raiffeisen Bank, OTP Bank та інші, зберігають стабільну присутність на ринку, пропонуючи якісні фінансові послуги. Їх діяльність сприяє конкуренції, що позитивно впливає на банківську систему, особливо в частині інновацій та стандартизації обслуговування клієнтів.

Проте залежність української банківської системи від іноземного капіталу може створювати певні ризики, особливо в умовах геополітичної напруженості та змін міжнародних ринкових умов. Також є виклики щодо адаптації глобальних стратегій цих банків до місцевих економічних умов.

Динаміка присутності іноземних банківських груп у банківській системі України в 2024 році демонструє певні тенденції: Іноземні банки продовжують активно працювати на українському ринку. Станом на початок 2024 року, частка банків із 100% іноземним капіталом у загальному числі банків становила близько 20%. Ці установи представляють такі країни, як Австрія, Угорщина, Польща, Франція, Німеччина та інші. У сукупних активах банківської системи України частка банків іноземних банківських груп перевищує 30%. Висока капіталізація і стійкість таких банків забезпечують їм конкурентні переваги на ринку. Іноземні банки є провідними в сегменті корпоративного та іпотечного кредитування, забезпечуючи стабільний доступ до фінансування великим бізнесам і домогосподарствам. Їхня частка у видачі нових кредитів у 2024 році становить близько 25–28%.

Відтік іноземного капіталу з території України є серйозним викликом для економіки країни. Ця проблема тісно пов'язана із загальною економічною ситуацією, недосконалістю законодавчої бази та відсутністю стабільного ділового середовища. Для розуміння сутності цього явища важливо проаналізувати основні причини, які спонукають іноземних інвесторів залишати український ринок, та запропонувати можливі шляхи вирішення цих проблем. Україна має потенціал для залучення іноземного капіталу, але для цього необхідно створити стабільне та прогнозоване середовище. Лише шляхом комплексних змін можливо забезпечити повернення інвесторів та сприяти розвитку національної економіки.

Іноземні банки впроваджують сучасні цифрові технології та стандарти обслуговування, сприяючи розвитку електронного банкінгу та фінансової грамотності серед населення. Це створює позитивний вплив на всю банківську систему. Через глобальні економічні та геополітичні ризики деякі банки продовжують переоцінювати свої стратегії в Україні, що може призвести до змін у їхній присутності. Попри це, більшість банків підтверджують свій намір залишатися на ринку та розширювати діяльність.

Враховуючи динаміку глобалізаційних процесів, присутність іноземних банків у банківській системі України є невідворотною. Проте їх діяльність повинна бути спрямована на підтримку національних економічних інтересів. Це передбачає стимулювання інвестицій у стратегічно важливі галузі, підтримку малого та середнього бізнесу, а також забезпечення довгострокової фінансової стабільності країни.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК»)

2.1 Роль і місце Райффайзена в банківській системі

«Райффайзен Банк» є одним із провідних представників іноземних банківських груп, що успішно функціонує на українському фінансовому ринку. Заснований як частина міжнародної групи Raiffeisen Bank International (RBI), він поєднує багаторічний досвід і сучасні технології у сфері фінансових послуг. Його діяльність відіграє значну роль у формуванні економічної стабільності країни та розвитку банківського сектору.

Однією з ключових характеристик «Райффайзен Банку» є його високий рівень капіталізації, що забезпечує фінансову стійкість навіть у періоди економічних потрясінь. Банк активно підтримує як корпоративних клієнтів, так і малий та середній бізнес, пропонуючи широкий спектр продуктів — від кредитування до інноваційних платіжних рішень. Завдяки приналежності до глобальної банківської групи, банк отримує доступ до міжнародних фінансових ресурсів, що робить його важливим джерелом інвестицій для України. «Райффайзен Банк» також вирізняється ефективною організаційною структурою, яка сприяє оперативному прийняттю рішень і високому рівню обслуговування клієнтів. Впровадження цифрових рішень, таких як мобільний банкінг та автоматизація операцій, дозволяє банку відповідати сучасним потребам ринку та забезпечувати конкурентоспроможність.

На додаток до фінансових результатів, «Райффайзен Банк» приділяє значну увагу соціальній відповідальності та сталому розвитку. Банк реалізує проекти у сферах освіти, екології та підтримки місцевих громад, що підсилює його позитивний імідж на ринку.

Проте банк також стикається з викликами, зокрема регуляторними вимогами українського законодавства, які іноді не співпадають зі стандартами

материнської компанії. Незважаючи на це, «Райффайзен Банк» залишається одним із лідерів банківського сектору, демонструючи приклад ефективного поєднання міжнародного досвіду з локальними потребами.

Організаційно-економічна характеристика «Райффайзен Банку» засвідчує його значний внесок у розвиток фінансової системи України. Завдяки стратегії сталого розвитку та орієнтації на клієнта, банк зберігає лідируючі позиції на ринку, сприяючи інтеграції України у світовий фінансовий простір. Щодо структури власності активів української банківської системи, частка банків з іноземним капіталом почала зменшуватися з 2019 року і досягла 26% до 2021 року, але з того часу почала зростати. Так, у 2021 році ця частка склала 35%.

Також варто зазначити, що з 2021 року спостерігається тенденція до зміни частки банків з українським приватним капіталом, при рівномірному зростанні державних банків. Це може бути пояснено значною кількістю приватних банків, які були виведені з ринку а також регулятивними змінами, зокрема націоналізацією системно важливого ПАТ «Приватбанк» у 2020 році, яка вказує на зміну політики Національного банку України. Один з найбільших інвесторів у банківську систему України - Європейський Банк Реконструкції та Розвитку, володіє 30% статутного капіталу АТ «Райффайзен Банк Аваль» та 40% статутного капіталу ПАТ «УкрСиббанк», що у 2021 році складало 1,5% від загального статутного капіталу українських банків [18].

Серед 20 провідних банків України за розміром активів та зобов'язань, 14 банків мають іноземний капітал, а 6 - український. З них 4 є державними (ПАТ «Приватбанк», ПАТ «Ощадбанк», АТ «Укрексімбанк», ПАТ «Укргазбанк»), а 2 - приватними (ПАТ «ПУМБ» та ПАТ «Південний»). Серед банків з іноземним капіталом, АТ «Райффайзен Банк Аваль», що має австрійський капітал, займає провідну позицію в рейтингу банків за стійкістю та є найбільш прибутковим банком [25].

Згідно з даними Національного банку України, у 2021 році виявлено, що частка банків з іноземним капіталом у загальних активах серед

платоспроможних банків складає 38%, з них 15,3% становлять банки зі 100% іноземним капіталом. Найбільш значна частка належить банкам з капіталом з країн Європейського Союзу, які забезпечують 27% від загальних активів банківської системи України. Відсоткове співвідношення банків з іншими країнами є невеликим і складає 2,3% від загальних активів банківської системи України. Аналіз розміру зобов'язань банківських установ показав, що у 2021 році частка іноземного капіталу у загальних зобов'язаннях становила 36%, з них 15% належить банкам зі 100% іноземним капіталом.

В таблиці 2.1 представлено кількість комерційних банків від 01.01.2023 по 01.11.2024

Таблиця 2.1

Кількість комерційних банків в Україні з 2023 по 2024 рр.

	Кількість діючих банків	З них з іноземн. капіталом	У т. ч. зі 100% іноземним капіталом
1	2	3	4
на 1.01.2023	67	30	22
на 1.02.2023	67	30	22
на 1.03.2023	65	29	21
на 1.04.2023	65	29	21
на 1.05.2023	65	29	21
на 1.06.2023	65	29	21
на 1.07.2023	65	29	21
на 1.08.2023	64	28	20
на 1.09.2023	64	28	20
на 1.10.2023	63	28	20
на 1.11.2023	63	28	20
на 1.12.2023	63	28	20
на 1.01.2024	63	27	19
на 1.02.2024	63	26	19
на 1.03.2024	63	26	19

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4
на 1.04.2024	63	26	19
на 1.05.2024	63	26	19
на 1.06.2024	63	27	19
на 1.07.2024	62	27	19
на 1.08.2024	62	26	19
на 1.09.2024	62	26	19
на 1.10.2024	62	26	19
на 1.11.2024	62	26	19

Так, серед банків з іноземним капіталом, що виявили найвищу ефективність, відзначаються АТ «Райффайзен Банк Аваль» (капітал австрійського походження), ПАТ «Сітібанк» (капітал американського походження), АТ «ОТП Банк» (капітал угорського походження), ПАТ «ІНГ Банк Україна» (капітал нідерландського походження) та ПАТ «Креді Агріколь Банк» (капітал французького походження).

В таблиці 2.2 наведемо перелік та коротку характеристику ключових банків з іноземним капіталом, які здійснюють свою діяльність на території України (станом на 2024 р).

Згідно з даними, представленими в таблиці 2.2, банки з іноземним капіталом, що працюють в Україні, демонструють високий рівень розвитку, суперечний тенденціям вітчизняного банківського сектору. Вказані банки, належні до розвинених європейських країн, таких як Австрія, Франція, Польща, Німеччина, тощо. Ця популярність обумовлена численними банкрутствами вітчизняних банків, що призвело до перерозподілу депозитів на користь банків з європейськими власниками. Останні продемонстрували стабільні позиції навіть у складних кризових умовах, що забезпечило їм популярність серед клієнтів.

Таблиця 2.2

Характеристика ключових банків з іноземним капіталом, які здійснюють свою діяльність на території України станом на 2024 рік

Назва банку	Країна походження капіталу	Чисті активи станом на 01.11.2024 (млн грн)	У тому числі кошти в НБУ	Статутний капітал (млн грн)	Прибуток /збиток після оподаткування
АТ "Райффайзен Банк"	Австрія	214 007 229	19 479 636	6 154 516	6 713 576
АТ "УКРСИББАНК"	Франція	165 809 262	15 666 494	5 069 262	5 641 104
АТ "КРЕДІ АГРИКОЛЬ БАНК"	Франція	113 775 405	11 816 356	1 222 929	5 497 685
АТ "ОТП БАНК"	Угорщина	109 832 535	9 824 064	6 186 023	4 820 432
АТ "СІТІБАНК"	США	83 609 151	5 103 757	200 000	4 225 828
АТ "КРЕДОБАНК"	Польща	57 155 415	8 964 033	2 248 969	1 450 453
АТ "ПРОКРЕДИТ БАНК"	Німеччина	41 285 333	7 092 878	1 571 978	983 667
АТ "ІНГ Банк Україна"	Нідерланди	31 210 232	5 057 639	731 298	811 888
АТ "ПРАВЕКС БАНК"	Італія	11 468 663	811 625	1 254 155	-150 290
АТ "Дойче Банк ДБУ"	Німеччина	8 747 220	748 594	301 839	99 738
АТ "СЕБ КОРПОРАТИВНИЙ БАНК"	Швеція	8 715 992	945 662	300 000	235 426
АТ "ПРЕУС БАНК МКБ"	Греція	7 934 952	488 173	2 531 347	14 634
АТ "КРЕДИТВЕСТ БАНК"	Туреччина	2 236 901	109 121	364 410	40 581
АТ "КРЕДИТ ЄВРОПА БАНК"	Нідерланди	1 397 936	103 353	252 500	96 893
Усього:	14	857186226	86211385	28389226	30481615

Наприклад, з наведених 14 банків з іноземним капіталом перші 9 належать до рейтингу найнадійніших банків в Україні, що було складено на базі офіційної статистики у листопаді поточного року. Станом на 01.11.2024 активи банків з іноземним капіталом становлять близько третини активів всієї банківської системи, що позитивно впливає на конкурентоспроможність банківського сектору.

Таким чином, банківські установи з іноземним капіталом займають суттєву частку в системі банківської діяльності України. Зауважимо, що спостерігається тенденція до зменшення кількості банків з українським капіталом, тоді як банки з іноземним капіталом залишаються стійкими за кількістю. Станом на 1 листопада 2024 року в Україні функціонувало 62 діючих банки, з яких 26 мали іноземний капітал, включаючи 14 банків зі 100% іноземним капіталом. Згідно з дослідженням, опублікованим Міністерством Фінансів України у 2024 році, частка іноземного капіталу в статутному капіталі українських банків зменшилася в 3,8 раза протягом 2019–2023 років. Це свідчить про значне скорочення присутності іноземного капіталу в банківському секторі України за останні роки.

Зрозуміло, що втрати, що зазнають банківські установи з іноземним капіталом, негативно впливають на загальний розвиток банківської системи України.

Райффайзен Банк - акціонерне товариство (скорочено - Райффайзен Банк), засноване 27 березня 1992 року (до 25 вересня 2006 року - ТОВ "Поштовий ощадно-пенсійний банк"). У жовтні 2005 року банк став частиною австрійського Райффайзен Банк; Група РБІ володіє 68,28% акцій українського банку, а Європейський банк реконструкції та розвитку - 30%. [22]

Станом на кінець року понад 2,5 мільйонам клієнтів Райффайзен Банку пропонується широкий спектр стандартизованих та інноваційних банківських послуг через загальнонаціональну мережу з 500 відділень по всій Україні. Райффайзен Банк продовжує залишатися лідером за якістю обслуговування в українському банківському секторі. За даними компанії GfK-Україна, репутація Райффайзен Банку є вищою за середньо ринкову.

РБГ має трирівневу структуру, що складається з автономних регіональних Райффайзен Банків, регіональних Райффайзен Банків та РБІ. Автономні регіональні банки Райффайзен є приватними кооперативними банками і є власниками регіональних банків Райффайзен у своїх провінціях; ці банки є основними акціонерами РБІ.

Рівень 1: 434 автономні та місцеві банки Райффайзен та їхні приблизно 1 500 відділень, регіональні банки Райффайзен та спеціалізовані компанії утворюють всеохоплюючу банківську мережу. Автономні та місцеві банки Райффайзен є універсальними банками, які надають банківські послуги, а також мають власні регіональні банки Райффайзен.

Рівень 2: Вісім регіональних банків Райффайзен надають послуги з балансування ліквідності та інші централізовані послуги автономним та місцевим банкам у своїй зоні діяльності; вони чітко визначені в організаційній структурі РБГ, але їхня діяльність не обмежується певною географічною територією. Регіональні банки Райффайзен є незалежними універсальними банками та основними акціонерами РБІ.

Рівень 3: РБІ є центральним органом управління для регіональних банків та афілійованих кредитних установ Райффайзен і формує третій рівень цієї функції, а також надає централізовані послуги. Райффайзен Банк - провідний корпоративний та інвестиційний банк, основними ринками діяльності якого є Австрія та країни Центральної та Східної Європи. Банк має розгалужену мережу дочірніх банків на 14 ринках регіону. До Групи також входить низка інших постачальників фінансових послуг, таких як лізинг, управління активами, злиття та поглинання.

Загалом близько 50 000 співробітників обслуговують 17 мільйонів клієнтів через близько 2 500 відділень, переважно в Центральній та Східній Європі. Акції РБІ котируються на Віденській фондовій біржі з 2005 року.

З балансом 135 мільярдів євро (після злиття) РБІ є одним з провідних комерційних та інвестиційних банків Австрії. Злиття РЦБ та РБІ також відбулося, і офіційна назва об'єднаної компанії - Райффайзен Банк, як і колишнього РБІ, а акції РБІ продовжуватимуть торгуватися на Віденській фондовій біржі. Всі права, зобов'язання та борги придбаної РЦБ перейшли до РБІ.

Він має потенціал стати рушійною силою розвитку, але водночас може нести загрози, які складно контролювати. Головним завданням держав є

створення умов, за яких іноземні інвестиції працюватимуть на благо економіки, а не на її шкоду. Лише так можна досягти справжньої фінансової стабільності та процвітання. РБІ вже працював у регіоні Близького Сходу ще до політичних змін та падіння залізної завіси: Перший банк групи РБІ був заснований в Угорщині в 1986 році. Таким чином, РБІ має 30-річний досвід банківської діяльності в регіоні. Нішевий гравець на міжнародних ринках РБІ має представництва та сервісні відділення в деяких країнах Азії та Західної Європи для підтримки своєї бізнес-діяльності.

З метою створення прозорості та ефективної моделі корпоративного управління банком, збори прийняли та затвердили "Принципи корпоративного управління Публічного акціонерного товариства "Райффайзен Банк", які спрямовані на забезпечення балансу інтересів акціонерів, членів правління, працівників, ділових партнерів та суспільства в цілому. Цими принципами є Основними принципами, на яких ґрунтується корпоративне управління Банку, є:

- Забезпечення захисту прав та законних інтересів акціонерів;

- збалансоване, добросовісне та ефективне виконання обов'язків Наглядовою радою та Правлінням

- лояльність та відповідальність посадових осіб; запобігання конфлікту інтересів;

- Прозорість інформаційної політики.

- Забезпечення управління ризиками та контролю за фінансово-господарською діяльністю;

- Усвідомлення соціальної ролі банку та відповідальності перед своїми працівниками.

Структура Банку зазнала нещодавніх змін, зокрема, було створено новий департамент операційної підтримки, до якого увійшли чотири ключові управління: управління операційних послуг; управління інкасації, розрахунково-касового обслуговування та роботи з готівкою; управління організації та управління процесами; управління закупівель та управління вимогами. Протягом року підрозділ операційної підтримки реалізував низку

ініціатив, спрямованих на підвищення ефективності роботи. Для забезпечення безперервності операційних процесів було відкрито другий операційний центр у Житомирі. Він виконує такі функції, як інформаційна підтримка клієнтів по всій Україні, організація пенсійних виплат, моніторинг банкоматної мережі та централізація функцій управління персоналом. У звітному періоді також впроваджено нову технологію роботизації операцій. Відділ закупівель централізував усі фінансові ресурси Банку, що значно підвищило ефективність управління.

Корпоративний бізнес Райффайзен Банку демонструє стабільне зростання та високі показники, підтверджуючи ефективність обраної стратегії, незважаючи на складні економічні умови. Понад 16 000 корпоративних клієнтів, серед яких міжнародні компанії, представники великого та середнього бізнесу, державні та громадські установи, користуються фінансовими послугами Банку. Основні пріоритети в роботі з корпоративними клієнтами — це побудова довгострокових партнерських відносин, прозорість і відкритість, професійність, надання консалтингових послуг і якісна підтримка щоденних операцій через широку мережу відділень. Співпраця з клієнтами будується на основі довіри, уваги до індивідуальних потреб та професіоналізму. Завдяки такому підходу, загальний дохід від корпоративного бізнесу за минулий рік перевищив 2,63 млрд грн, а комісійний дохід зріс на 18%, досягнувши 792 млн грн.

Також протягом звітного періоду Райффайзен Банк продовжив посилювати свою позицію на ринку корпоративного банкінгу завдяки впровадженню інноваційних продуктів і послуг, які відповідають сучасним викликам бізнесу. Серед ключових ініціатив — розвиток цифрових платформ для зручного управління фінансами, інтеграція технологічних рішень для автоматизації процесів та персоналізовані фінансові пропозиції для клієнтів.

Банк активно працює над впровадженням рішень, які сприяють зниженню витрат і підвищенню ефективності операцій клієнтів. Особливий акцент робиться на підтримці середнього та великого бізнесу в умовах

зростаючої конкуренції та економічних змін. Це включає фінансування інвестиційних проектів, кредити на розвиток бізнесу, оптимізацію фінансових потоків і управління ризиками. Крім того, особливу увагу приділено екологічній та соціальній відповідальності.

2.2 Аналіз фінансового стану банку

Одним із найважливіших показників фінансової стійкості банку є його ліквідність, яка демонструє здатність банку вчасно виконувати зобов'язання перед вкладниками та іншими контрагентами. Ліквідність є критично важливою, особливо в умовах економічних потрясінь або кризових ситуацій.

В табл. 2.3. відображений фінансовий стан Райффазен банку в період з 2023-2021 роки.

Таблиця 2.3.

Фінансовий стан Райффайзен Банк

Консолідований звіт про фінансовий стан (в тисячах грн.)	31 грудня 2023 р.	31 грудня 2022 р.	31 грудня 2021 р.
1	2	3	4
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	30 779 748	32 127 599	25 761 762
Кредити та аванси банкам	43 404 732	39 078 780	11 066 989
Кредити та аванси клієнтам	52 553 983	61 712 957	68 623 518
Інвестиції в цінні папери	54 257 261	25 411 963	14 819 831
Похідні фінансові активи	179 035	321 520	102 952
Інвестиції в дочірні підприємства	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	108 266	110 173	114 457
Основні засоби	2 812 163	2 478 682	3 184 720
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	2 859 107	2 396 098	1 811 280
Відстрочені податкові активи	77 334	57 710	4 410
Інші фінансові активи	2 664 886	3 005 288	1 360 843
Інші нефінансові активи	331 188	218 865	214 428
Загальна сума активів	189 945 807	167 032 934	127 065 190

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4
Зобов'язання:			
Кошти банків	250 126	2385128	602 848
Кошти клієнтів	157 885 853	142 960 738	106 587 704
Похідні фінансові зобов'язання	45 104	21 019	19 570
Поточні податкові зобов'язання	3672613	17 143	295 419
Забезпечення	766 758	582849	173420
Інші фінансові зобов'язання	2921007	1 863 502	2 090 569
Інші нефінансові зобов'язання	914081	829 758	743 629
Загальна сума зобов'язань	166455542	148 660137	110513159
Власний капітал			
Статутний капітал	6154696	6 504 412	6 415 789
Емісійний дохід	3033667	3 033 667	3 033 667
Резерви та інші фонди банку	7151426	5 579 327	4 773 123
Інші резерви	658168	710 164	835048
Нерозподілений прибуток	6052612	2 556 893	1 506 543
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства	23500569	18 384 463	16 564 170
Частки участі, що не забезпечують контроль	10304	(11 666)	(12139)
Загальна сума власного капіталу	23490265	18 372 797	16 552 031
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань	189945807	167 032 934	127 065 190

Аналіз консолідованого звіту про фінансовий стан Райффайзен Банку за 2021–2023 роки демонструє стійке зростання фінансових показників, зокрема збільшення загальної суми активів на 49,5%, з 127,1 млрд грн у 2021 році до 189,9 млрд грн у 2023 році. Основними драйверами стали кредити та аванси банкам (+292%), інвестиції в цінні папери (+266%), а також нематеріальні активи, які вирости майже на 58%.

Водночас спостерігається зниження кредитів клієнтам на 23,4%, що може свідчити про зміни в кредитній політиці банку чи обережність клієнтів. Загальна сума зобов'язань зросла на 50,7%, здебільшого завдяки збільшенню коштів клієнтів на 48%. Власний капітал зріс на 42%, відображаючи

стабільність установи. Нерозподілений прибуток збільшився більш ніж учетверо, з 1,5 млрд грн у 2021 році до 6,05 млрд грн у 2023 році, що підкреслює ефективність діяльності банку.

Серед негативних сигналів можна виділити зростання поточних податкових зобов'язань у 2023 році, що вимагає посиленої уваги до управління витратами. Незважаючи на зниження основних засобів та похідних фінансових активів, загальний фінансовий стан банку демонструє позитивну динаміку з акцентом на зміцнення капіталу та залучення коштів клієнтів.

Банк послідовно оптимізує активи та зобов'язання, підтверджуючи здатність адаптуватися до змін ринку та регуляторних умов.

Динаміка фінансових показників свідчить про стабільний розвиток банку. Збільшення активів і власного капіталу поряд зі зростанням коштів клієнтів вказує на підвищення ефективності роботи установи та рівня довіри до неї. Однак зменшення грошових коштів і залежності від банківських позик може потребувати додаткового аналізу для забезпечення ліквідності в довгостроковій перспективі.

Райффайзен Банк демонструє можливість швидкого переведення активу в готівку що свідчить про його здатність виконувати зобов'язання в короткостроковій перспективі, навіть у разі економічних труднощів.

В табл. 2.4. представлені балансові показники діяльності банку.

Таблиця 2.4

Балансові показники Райффайзен банк, тис грн

Назва статті	31 грудня 2023	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Загальна сума активів	189 945 807	167 032 934	127 065 190
Кредити та аванси банкам	43 404 732	39 078 780	11 066 989
Кредити та аванси клієнтам	52 553 983	61 712 957	68 623 518
Кошти банків	250 126	2 385 128	602 848
Кошти клієнтів	57 885 853	142 960 738	106 587 704
Субординований борг	-	-	-
Статутний капітал	6 154 696	6 504 412	6 415 789
Загальна сума власного капіталу	23 490 265	18 372 797	16 552 031

Аналіз балансових показників Райффайзен Банку за 2021–2023 роки свідчить про значне зростання загальної суми активів, яка збільшилася на 49,5% за три роки, досягнувши 189,9 млрд грн у 2023 році. Основними джерелами цього зростання стали кредити та аванси банкам, які зросли майже вчетверо (на 292%) порівняно з 2021 роком, що свідчить про активне інвестування банку в міжбанківський сектор.

Натомість кредити та аванси клієнтам знизилися на 23,4% за цей період, що може бути пов'язано зі скороченням попиту на кредитні продукти або змінами в кредитній політиці банку. Кошти клієнтів, які є ключовим джерелом фінансування, показали зростання на 36%, досягнувши 157,9 млрд грн у 2023 році, що вказує на високу довіру клієнтів до банку навіть у складних економічних умовах.

Статутний капітал за аналізований період залишався стабільним, з незначним зменшенням у 2023 році до 6,15 млрд грн. Водночас власний капітал зріс на 42%, до 23,49 млрд грн, що забезпечує стійкість банку та його здатність витримувати фінансові навантаження.

Важливо зазначити зниження коштів банків із 2,39 млрд грн у 2022 році до лише 250 млн грн у 2023 році, що може свідчити про зменшення короткострокових зобов'язань банку перед іншими фінансовими установами. Відсутність субординованого боргу за весь період підкреслює, що банк не використовує довгострокові позики для підтримки капіталу, зберігаючи незалежність від зовнішніх джерел фінансування.

У підсумку, Райффайзен Банк демонструє збалансоване зростання активів і капіталу, водночас ефективно управляючи зобов'язаннями. Незважаючи на зниження кредитування клієнтів, зростання власного капіталу та активів свідчить про зміцнення позицій банку на фінансовому ринку.

В табл. 2.5. відображений звіт про прибутки «Райффайзен банк».

В таблиці 2.5. ми можемо побачити що чистий процентний дохід зріс із 8,2 млрд грн у 2021 році до 16,6 млрд грн у 2023 році, що відображає стабільне покращення прибутковості основної діяльності банку.

Таблиця 2.5.

Звіт про прибутки «Райффайзен банк», тис грн

Назва статті	2023	2022	2021
Чистий процентний дохід	16 663 720	12 831 198	8 242 442
Чистий комісійний дохід (витрати)	3 294 180	2 988 997	3 496 789
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	3 745 271	9 458 538	90 238
Інші доходи	2 850 988	3 696 881	836 358
Інші витрати	(8 857 233)	(7 712 776)	(6 387 485)
Прибуток (збиток) до оподаткування	10 206 384	2 345 762	6 278 342
Прибуток (збиток)	5 167 928	1 829 394	5 114 996
Загальна інформація про банк			
Показник достатності регулятивного капіталу згідно з вимогами НБУ	22,92%	15,94%	13,71%
Кількість відділень банку	320	385	388
Кількість працівників (консолідовано)	5 866	5 906	7 154

Чистий комісійний дохід також поступово збільшувався: з 2,6 млрд грн у 2021 році до 3,2 млрд грн у 2023 році, що свідчить про розширення спектру банківських послуг. Однак, прибуток від зменшення корисності активів у 2023 році залишився негативним і склав -3,7 млрд грн, хоча цей показник значно покращився порівняно з 2022 роком, коли втрати становили -9,5 млрд грн.

Інші доходи у 2023 році знизилися до 2,9 млрд грн порівняно з 3,7 млрд грн у 2022 році, хоча залишаються суттєво вищими, ніж у 2021 році (0,9 млрд грн). Інші витрати банку також зросли: у 2023 році вони досягли 8,9 млрд грн, що перевищує рівень 2022 року (7,7 млрд грн) та 2021 року (6,0 млрд грн). Незважаючи на ці витрати, прибуток до оподаткування у 2023 році склав 10,2 млрд грн, що значно більше порівняно з 2,3 млрд грн у 2022 році, але трохи перевищує результат 2021 року (6,0 млрд грн). У підсумку, чистий прибуток у 2023 році становив 5,2 млрд грн, що майже втричі перевищує рівень 2022 року

(1,8 млрд грн), але лише незначно перевищує показник 2021 року (4,9 млрд грн).

Операційна інформація про банк свідчить про суттєві зміни в його структурі. Показник достатності регулятивного капіталу зріс із 13,71% у 2021 році до 22,92% у 2023 році, що відображає підвищення фінансової стабільності та відповідність вимогам НБУ.

Водночас кількість відділень банку зменшилася з 388 у 2021 році до 320 у 2023 році, що, ймовірно, свідчить про оптимізацію мережі відділень. Кількість працівників також скоротилася: у 2023 році їх було 5 866, що на 870 осіб менше, ніж у 2021 році.

Загалом, фінансові результати банку демонструють стабільне зростання доходів і прибутковості, попри певні втрати, пов'язані зі зменшенням корисності активів та збільшенням операційних витрат. Операційні зміни, такі як скорочення кількості відділень і працівників, відображають стратегічну адаптацію до нових ринкових умов і підвищення ефективності роботи банку.

В табл. 2.6 відображено ключові фінансові показники Райффайзен банку за 2021-2023 роки демонструючи як позитивну динаміку зростання активів і капіталу, так і окремі негативні тенденції, які потребують уваги.

Таблиця 2.6.

Ключові фінансові показники Райффайзен банку

Показник (в тис грн)	2023	2022	2021	Зміни 2021- 2023	Коментар
1	2	3	4	5	6
Загальна сума активів	189 945 807	167 032 934	127 065 190	+49,5%	Значне зростання активів завдяки інвестиціям у цінні папери та кредити банкам.
Кредити та аванси банкам	43404 732	39 078 780	11 066 989	+292%	Зростання в 4 рази, вказує на розширення міжбанківського фінансування.
Кредити та аванси клієнтам	52553 983	61 712 957	68 623 518	-23,4%	Скорочення кредитування клієнтів через зміну політики або зменшення попиту.

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6
Кошти банків	250 126	2 385 128	602 848	-58,5%	Зниження короткострокових зобов'язань перед банками.
Кошти клієнтів	157 885 853	142 960 738	106 587 704	+48%	Висока довіра клієнтів до банку, значне зростання коштів на рахунках.
Статутний капітал	6 154 696	6 504 412	6 415 789	-4,1%	Незначне зменшення, стабільність цього показника.
Загальна сума власного капіталу	23 490 265	18 372 797	16 552 031	+42%	Підвищення фінансової стійкості банку.

Дивлячись на табл. 2.6. можна зробити деякі висновки. Загальна сума в період з 2021 по 2023 рік збільшилась на 49.5% це вказує на позитивний результат та говорить про значне зростання активів завдяки інвестиціям у цінні папери та кредити банкам. Кредити та аванси банкам зросли на 292% що вказує на розширення міжбанківського фінансування. Скорочення кредитування клієнтів, яке може спостерігатися в Райффайзен банку, зазвичай обумовлено низкою причин а саме військові та політичні ризики які зменшують довіру до ринку, а також спроможність клієнтів обслуговувати свої борги, також впливають законодавчі обмеження наприклад посилення вимог до прозорості операцій чи до відповідності міжнародним стандартам.

Зменшення коштів на -58.5% спричинено кількома ключовими факторами а саме через економічну нестабільність до якою входить інфляція, коливання валютного ринку та рецесія це коли компанії та фізичні особи використовують свої резерви, зменшуючи обсяги залишків на рахунках. Внутрішні зміни в політиці банку наприклад закриття відділень або скорочення послуг через це зменшується довіра клієнтів або їхня зручність у користуванні банківськими послугами. Зміна стратегії ,банк може

фокусуватися на інших продуктах чи клієнтських сегментах, що впливає на депозитну базу.

Зменшення статутного капіталу не обов'язково свідчить про фінансові проблеми банку. У більшості випадків це результат стратегічних або регуляторних рішень, спрямованих на оптимізацію діяльності.

Збільшення загальної суми капіталу є позитивним сигналом, який свідчить про фінансову стабільність, зростання та довіру до банку з боку акціонерів і клієнтів. Воно може бути результатом як внутрішніх (зростання прибутку, оптимізація діяльності), так і зовнішніх факторів (інвестиції, переоцінка активів). Для більш детального ознайомлення з показниками банку в період з 2021 по 2023 (див. додаток А).

Зробимо деякі підсумкові висновки та узагальнення щодо раціональності структури активу та пасиву балансу банку, акцентуючи увагу на негативних та позитивних рисах діяльності банку.

Райффайзен Банк демонструє стабільний фінансовий розвиток за 2021–2023 роки, що відображається у зростанні загальної суми активів на 49,5% (до 189,9 млрд грн) та чистого прибутку, який у 2023 році склав 5,2 млрд грн, майже втричі перевищивши рівень 2022 року. Збільшення коштів клієнтів на 48% та покращення показника достатності регулятивного капіталу до 22,92% підтверджують фінансову стійкість і високу довіру клієнтів. Зростання чистого процентного доходу на 104,9% і комісійного доходу на 23% свідчить про ефективність основної діяльності банку.

Водночас спостерігається зниження кредитів клієнтам на 23,4%, що може свідчити про зміну кредитної політики чи обережність клієнтів, а також збільшення операційних витрат, які у 2023 році досягли 8,9 млрд грн. Негативний вплив зменшення корисності активів (-3,7 млрд грн) та зниження інших доходів до 2,9 млрд грн вимагають додаткового контролю. Скорочення кількості відділень на 68 одиниць та працівників на 870 осіб вказує на оптимізацію, що може вплинути на доступність обслуговування клієнтів.

Загалом банк демонструє збалансоване зростання активів і капіталу, успішно адаптуючись до ринкових змін. Однак деякі аспекти, такі як зниження кредитування клієнтів і зростання витрат, потребують уваги для збереження довіри клієнтів та підвищення ефективності.

2.3 Особливості розподілу активів і пасивів

У сучасних умовах ефективний розподіл активів і пасивів є ключовим аспектом фінансової стабільності банку. Висока конкуренція на фінансовому ринку вимагає від банків раціонального управління активами, спрямованого на забезпечення дохідності, ліквідності та мінімізації ризиків, а також оптимізації пасивів для збереження довіри клієнтів і фінансової гнучкості.

Загалом банк демонструє здоровий фінансовий стан із явними ознаками зростання. Однак необхідно зберігати обережність у питаннях управління зобов'язаннями, зокрема депозитами клієнтів, та приділяти увагу податковому навантаженню. Для ефективного управління податковим навантаженням банку необхідно зосередитися на кількох ключових аспектах. Перш за все, слід проводити аналіз податкових ризиків і включати прогнозування податкових витрат у фінансове планування. Важливо вивчати доступні пільги, оптимізувати структуру операцій відповідно до законодавства та впроваджувати сучасні системи автоматизації обліку й подання звітності.

Юридична підтримка, співпраця з податковими консультантами та навчання персоналу також сприятимуть зниженню ризиків. Необхідно забезпечити внутрішній контроль за своєчасністю сплати податків і відповідністю звітності, проводячи регулярні аудити. Такий підхід допоможе мінімізувати податкові витрати, зберегти фінансову стабільність і зміцнити довіру клієнтів та інвесторів.

Для подальшого успіху банку слід інвестувати в диверсифікацію активів, підтримувати високу ліквідність і зосереджуватися на зростанні

нерозподіленого прибутку, що стане запорукою стійкого фінансового розвитку.

Розподіл активів і пасивів є ключовим елементом діяльності будь-якого банку, визначаючи його фінансову стійкість, ліквідність та здатність ефективно функціонувати на ринку. У випадку «Райффайзен Банку», що входить до складу міжнародної фінансової групи, цей процес є взірцем сучасних підходів до управління фінансовими ресурсами, адаптованих до умов української економіки.

Активи банку здебільшого складаються з кредитного портфеля, інвестицій у цінні папери, коштів у міжбанківських операціях та ліквідних активів. Кредитний портфель банку демонструє високу якість завдяки зваженій кредитній політиці. Основна увага приділяється корпоративному сектору, зокрема фінансуванню великих підприємств і середнього бізнесу. Водночас банк активно підтримує роздрібне кредитування, пропонуючи іпотечні кредити, автокредити та споживчі позики.

Окремою рисою є значний обсяг ліквідних активів, що дозволяє банку оперативно реагувати на ринкові зміни. Такий підхід є особливо важливим в умовах економічної нестабільності, коли здатність швидко забезпечити потреби клієнтів у фінансових ресурсах стає вирішальним фактором.

Структура пасивів банку формується переважно за рахунок депозитів клієнтів, міжбанківських позик і власного капіталу. Депозити фізичних і юридичних осіб є основним джерелом фінансування, що свідчить про високий рівень довіри клієнтів до банку. Крім того, банк активно залучає ресурси з міжнародних ринків через материнську структуру, що дозволяє отримувати вигідні умови кредитування та знижувати вартість залученого капіталу. Інноваційні підходи до управління активами і пасивами дозволяють «Райффайзен Банку» ефективно управляти ризиками. Зокрема, банк забезпечує відповідність між строками активів і пасивів, що мінімізує ризик ліквідності. Впровадження міжнародних стандартів регулювання, таких як вимоги Базеля III, підсилює його стійкість у довгостроковій перспективі.

Водночас є й виклики. Зокрема, залежність від зовнішніх фінансових ресурсів створює певну вразливість до змін на глобальних ринках. Також українські реалії вимагають значних резервів для покриття кредитних ризиків, що може впливати на прибутковість. Особливості розподілу активів і пасивів «Райффайзен Банку» свідчать про зважений підхід до управління фінансами, орієнтований на стабільність і адаптацію до сучасних викликів. Завдяки цьому банк не лише зберігає лідерські позиції на ринку, а й сприяє зміцненню української банківської системи загалом. У широкому розумінні фінансова стабільність - це сукупність фінансових відносин, які забезпечують стабільне функціонування та розвиток банку в довгостроковій перспективі.

Фінансову стійкість ВАТ "Райффайзен Банк" можна оцінити як задовільну, оскільки майже всі показники відповідають нормативним значенням, але існують проблеми зі стабільністю ресурсної бази банку та продовженням строків фіксації власного капіталу. Комерційна діяльність банку характеризується здатністю залучати кошти та ефективно їх використовувати. Оскільки ділова активність визначається рівнем пасивів та їх використанням в активах, доцільно використовувати результати аналізу балансу банку для порівняння взаємопов'язаних статей активів і пасивів та відмітити тенденції в їх зміні протягом досліджуваного періоду. У цілому, досвід Райффайзен Банку підтверджує, що присутність іноземних банків може стати важливим фактором розвитку банківської системи України. Водночас, цей процес супроводжується викликами, які вимагають стратегічного управління з боку регуляторів. Зокрема, варто посилювати контроль за діяльністю банків з іноземним капіталом, забезпечувати прозорість їхньої роботи та стимулювати орієнтацію на підтримку національного бізнесу. Ключовим залишається створення умов для гармонійної співпраці між українськими банками та іноземними фінансовими установами. Така співпраця сприятиме інтеграції України у світову економіку, збереженню фінансової стабільності та забезпеченню доступу до сучасних банківських технологій і послуг. Роль іноземного капіталу в українській банківській

системі слід оцінювати з урахуванням його потенціалу для підтримки економічного зростання, але водночас і ризиків, які можуть виникнути внаслідок його надмірної експансії. Важливим є досягнення оптимального балансу, що дозволить інтегрувати іноземний досвід і ресурси, не втрачаючи контролю за стратегічно важливими сегментами банківської системи.

Станом на 31 грудня 2023 року Райффайзен Банк демонструє стабільне зростання та покращення фінансового стану. Загальна сума активів зросла на 4,8%, що свідчить про ефективне управління ресурсами. Основними джерелами зростання стали кредити клієнтам, інвестиції в цінні папери та розширення основних засобів. Зобов'язання збільшилися на 4%, зокрема кошти клієнтів зросли на 8,8%, що свідчить про довіру до банку. Власний капітал також зріс на 4,5% завдяки збільшенню нерозподіленого прибутку.

Водночас викликає занепокоєння зниження обсягу грошових коштів (-8,1%), що потребує уваги для забезпечення належного рівня ліквідності. Банку варто продовжувати наращувати резерви для покриття можливих ризиків і посилити контроль за ефективністю кредитного портфеля та інвестицій. Загалом фінансова позиція Райффайзен Банку залишається сильною, а його діяльність — перспективною.

РОЗДІЛ 3

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНОЗЕМНИХ БАНКІВСЬКИХ ГРУП В УКРАЇНІ

3.1 Проблеми фінансової безпеки за умови функціонування іноземних банківських груп в банківській системі України

В контексті забезпечення національних інтересів та економічної безпеки країни, важливим аспектом міжнародної діяльності банків є присутність іноземного капіталу. Увійшовши на український ринок банківських послуг, іноземні банки виражали бажання стати універсальними і надавати широкий спектр фінансових послуг.

Український ринок свідчить про те, що іноземні банки переважно спеціалізуються на обслуговуванні іноземного приватного капіталу та активно діють на міжбанківському кредитному ринку. Однак кредитування реального сектора економіки не є пріоритетним напрямком їхньої діяльності в Україні. Для вступу на український ринок іноземним банкам доступні два основних шляхи: знаходження нових ніш або придбання місцевого банку як стартової платформи. Більшість іноземних банків вибирають останню стратегію, придбавши діючі українські банки для їхнього подальшого розвитку під власним брендом [11].

Розширення присутності іноземних банків на українському ринку може стати позитивним фактором для розвитку вітчизняної індустрії. Однак неконтрольована експансія іноземного капіталу, швидке проникнення іноземних банків через їхні дочірні структури або іншими шляхами, а також значне зростання іноземних запозичень корпоративного сектора може призвести до поступового погіршення стійкості національної банківської системи та ослаблення потенціалу росту українських кредитних установ.

У більш довгостроковій перспективі це може призвести до втрати домінуючого положення українськими банками на внутрішньому ринку та

збитків у контролі держави над фінансовою сферою. Тому важливо визначити масштаби та форми присутності іноземних банків, які не підірвали б національні інтереси України. Небезпека масового проникнення іноземного капіталу в банківську систему України полягає в його стратегічних і економічних наслідках, які можуть суттєво вплинути на фінансову стабільність країни [6].

Україна проявляє зацікавленість у присутності іноземних банків як інвесторів, оскільки обсяг внутрішніх інвестицій недостатній для забезпечення потреб у розвитку економіки. Іноземні банки можуть відігравати важливу роль у мобілізації заощаджень населення в іноземній валюті, яка становить величезний резерв для стимулювання економічного зростання. Проте цей потенціал використовується дуже обмежено. В цьому контексті іноземні банки мають перевагу перед українськими, оскільки їхня репутація може служити гарантією збереження вкладів населення [1].

З метою підсилення стійкості української банківської системи пропонується забезпечити рівні умови конкуренції для вітчизняних та іноземних банків, а також сприяти трансформації українських банків у відкриті акціонерні товариства та їх публічному розміщенню акцій на фондовому ринку через проведення Initial Public Offering (IPO). Додатково, пропонується допустити найбільш надійні українські банки до довгострокових фінансових ресурсів, включаючи пенсійні вклади та кошти Інвестиційного фонду.

Для збільшення обсягу кредитування вітчизняних підприємств держава може використовувати інструменти валютного та податкового регулювання, а також створити механізм державних гарантій по кредитах, наданих українськими банками підприємствам нефінансового сектору економіки. Крім того, пропонується встановити граничний рівень участі іноземного капіталу в активах і капіталі української банківської системи, не перевищуючи 30% до 2020 року, з метою запобігання можливному домінуванню іноземних банків на ринку [11].

Зазначається, що держава повинна сприяти концентрації банківського капіталу періодично та обдуманно, особливо у системоутворюючих банках, включаючи транснаціональні структури.

Райффайзен Банк - це міжнародний банк, який працює в багатьох країнах світу, включаючи Україну. З метою підвищення ефективності діяльності банку та забезпечення стійкості його розвитку важливо виявити та проаналізувати стратегічні слабкості, які можуть стати на заваді досягненню успіху. Комерційний банк, як і будь-яка компанія, може мати свої стратегічні слабкості, які заважають досягненню мети та успіху. Основні стратегічні слабкості діяльності комерційного банку можуть включати:

1. Низьку рентабельність. Комерційний банк може мати проблеми зі зниженням рентабельності через низькі процентні ставки на ринку, високі витрати на діяльність та інші фактори.
2. Нестабільність фінансових результатів. Комерційний банк може мати проблеми з нестабільністю фінансових результатів через високу конкуренцію, несприятливі зміни в економічній ситуації та інші фактори.
3. Обмежену географічну присутність. Комерційний банк може бути обмеженим в географічній присутності, що може обмежувати його можливості для розширення бізнесу та залучення нових клієнтів.
4. Низький рівень ефективності. Комерційний банк може мати проблеми з низьким рівнем ефективності через неефективне управління, застарілі технології та інші фактори.
5. Недостатній рівень інноваційності. Комерційний банк може мати проблеми з недостатнім рівнем інноваційності, що може обмежувати його можливості для розвитку нових продуктів та сервісів та залучення нових клієнтів.
6. Низький рівень цифрової трансформації. Комерційний банк може мати проблеми з низьким рівнем цифрової трансформації, що може обмежувати його можливості для залучення нових клієнтів.

7. Низький рівень лояльності клієнтів. Комерційний банк може мати проблеми з низьким рівнем лояльності клієнтів через недостатній рівень обслуговування, низьку якість продуктів та сервісів та інші фактори.
8. Нестабільність в роботі з персоналом. Комерційний банк може мати проблеми з нестабільністю в роботі з персоналом через низький рівень мотивації, недостатню підготовку та інші фактори.
9. Недостатній рівень безпеки. Комерційний банк може мати проблеми з недостатнім рівнем безпеки, що може вплинути на довіру клієнтів та призвести до негативної репутації.

Стратегічні слабкості - це такі характеристики або параметри, що погіршують здатність компанії досягати своїх стратегічних цілей або утримувати конкурентні переваги на ринку. Зазвичай стратегічні слабкості мають довгостроковий вплив на діяльність компанії та потребують серйозних зусиль для їх усунення.

Основні стратегічні слабкості діяльності Райффайзен Банку можуть бути наступними:

1. Обмежена географічна присутність. Райффайзен Банк працює в обмеженому числі країн та регіонів, що зменшує його можливості для зростання та розширення бізнесу в інших регіонах.
2. Залежність від зовнішніх джерел фінансування. Райффайзен Банк залежить від залучення фінансування на міжнародному ринку капіталу, що може бути уразливим у випадку зміни економічної ситуації на ринку.
3. Висока конкуренція на ринку. Райффайзен Банк працює в умовах високої конкуренції на банківському ринку, що може знижувати його прибутковість та здатність досягати стратегічних цілей.
4. Недостатня цифрова трансформація. Райффайзен Банк може мати проблеми зі збереженням конкурентної переваги у разі відсутності цифрової трансформації бізнесу та відставання від інших банків.
5. Високі витрати на діяльність. Райффайзен Банк може стикатися з

проблемою високих витрат на діяльність, що може впливати на прибутковість та здатність досягати стратегічних цілі.

6. Низька ефективність управління ризиками. Райффайзен Банк може стикатися з проблемою низької ефективності управління ризиками, що може призвести до збитків та погіршення репутації банку.
7. Низький рівень інноваційності. Райффайзен Банк може бути недостатньо інноваційним у порівнянні з конкурентами, що може знижувати його можливості для зростання та розширення бізнесу.
8. Складний організаційний розвиток. Райффайзен Банк може стикатися з проблемою складного організаційного розвитку, що може призвести до недооцінки потреб у внутрішніх ресурсах та зниження ефективності діяльності.
9. Низька лояльність клієнтів. Райффайзен Банк може стикатися з проблемою низької лояльності клієнтів через конкуренцію на ринку та недостатню ефективність клієнтської політики.

Отже, визначення стратегічних слабкостей діяльності Райффайзен Банку може допомогти компанії у розробці та реалізації стратегії, що містить заходи для їх усунення та забезпечення стабільності та зростання бізнесу.

Проблемам оцінки фінансового стану банків приділяється увага багатьох вітчизняних вчених, зокрема, таких як: Азаренкова Г.М. [1], Герасимович А.М. [2], Дзюблюк О.В. [3], Крухмаль О.В. [4], Семенцов Р.В. [5] та ін. Питаннями щодо визначення поняття «фінансовий стан банку» займалися також Гордіца Т.М., Загородній А.Г., Тиркало Р.І. та ін.

«Райффайзен Банк » на рівні Саа2 відображає: (1) помірний вплив кредитів в іноземній валюті; (2) ємність адекватної втрати поглинання з сукупного нормативного капіталу 13,23% в 3-му кварталі 2015 року та адекватного охоплення проблемних кредитів; і (3) достатню ліквідність і профілі фінансування. Крім того, Moody's не очікує збільшення банком своєї залежності від фінансової підтримки засновників [8].

Враховуючи сучасну ситуацію на банківському ринку, аналіз звітності

АТ «Райффайзен Банк » дозволив виокремити такі основні шість проблем:

- проблеми з відтоком депозитів;
- низька диверсифікація активів та кредитного портфелю;
- ширина та розпорошена структура філіальної мережі;
- проблеми з ліквідністю;
- нестабільність ресурсної бази;
- погіршення ефективності діяльності банку.

Для подальшого вивчення стратегічних слабкостей Райффайзен Банку можна провести SWOT-аналіз. SWOT-аналіз - це аналіз сильних і слабких сторін, можливостей та загроз, які впливають на діяльність компанії.

Сильні сторони (Strengths) Райффайзен Банку можуть включати:

- Добре розвинуту мережу відділень та представництв в країнах, де працює банк;

- Довгу історію успішної роботи на ринку;
- Високу якість обслуговування клієнтів;
- Розвинену фінансову інфраструктуру та технологічну базу;
- Досвідчений керівний персонал та професійну команду фахівців.

Слабкі сторони (Weaknesses) Райффайзен Банку можуть включати:

- Обмежену географічну присутність;
- Залежність від зовнішніх джерел фінансування;
- Високу конкуренцію на ринку;
- Недостатню цифрову трансформацію;
- Високі витрати на діяльність;
- Низьку ефективність управління ризиками;
- Низький рівень інноваційності;
- Складний організаційний розвиток;
- Низьку лояльність клієнтів.

Можливості (Opportunities) Райффайзен Банку можуть включати:

- Розширення географії присутності та входження на нові ринки;

- Залучення додаткового фінансування на ринку капіталу;
- Впровадження нових продуктів та сервісів;
- Вдосконалення цифрової технології та інфраструктури;
- Партнерство з іншими банками та фінансовими установами;
- Розвиток співпраці зі стартапами та іншими компаніями відкритого інноваційного типу.

Загрози (Threats) Райффайзен Банку можуть включати:

- Зміни в економічній ситуації та валютному ринку;
- Зниження довіри клієнтів та зменшення лояльності на фоні конкуренції та негативної репутації банків;
- Регулятивні обмеження та законодавчі зміни у банківській сфері;
- Збільшення кількості кредитів, що перебувають у небезпеці неповернення;
- Низький рівень інтересу клієнтів до традиційних банківських продуктів;
- Кібер атаки та ризик витоку персональних даних.

SWOT-аналіз допомагає Райффайзен Банку зрозуміти свої стратегічні можливості та виклики, визначити потреби у внутрішніх ресурсах та зосередитися на стратегічних ініціативах для покращення результатів діяльності, забезпечення стабільності та зростання бізнесу.

Найсуттєвішою негативною рисою є низька диверсифікація активів, на які припадає 61,8% кредитного портфеля. Втім, ця тенденція характерна для банківської системи в цілому. Через низький рівень диверсифікації банк майже не має портфеля цінних паперів, але інвестувати в цінні папери на падаючому фондовому ринку недоцільно. Бажано підвищити диверсифікацію активів шляхом переорієнтації банку з кредитування фізичних та юридичних осіб на надання кредитних та факторингових послуг банкам.

Типовою проблемою не лише для Райффайзен Банку, але й для іноземних банків є те, що їхні кредитні портфелі є високо валютизованими та

недостатньо диверсифікованими. Однак група економістів з Лондонської бізнес-школи, Технологічного інституту Нью-Джерсі та Школи бізнесу Штерна при Нью-Йоркському університеті дослідила прямий вплив кредитної диверсифікації за галузями, секторами та регіонами на характеристики ризику та дохідності і виявила, що остання призводить до більш ризикованих результатів діяльності банку. У системі показників, що використовуються для оцінки фінансового стану банку, диверсифікація пасивів визначає ліквідність: АТ "Райффайзен Банк" має низький рівень ліквідності, але її динаміка є сприятливою. Для регулювання ліквідності банк залучив великий обсяг міжбанківських кредитів, що є не дуже сприятливим з огляду на нестабільність та ціну цього ресурсу. Розробка стратегії управління ліквідністю допомагає визначити рівень ліквідності, який є достатнім для конкретного банку. Механічне дотримання нормативів НБУ без передбачення та без стратегії управління ліквідністю призведе до зниження прибутковості банку та не гарантуватиме фінансової стабільності банку в майбутньому, оскільки банк не зможе виконати вимоги НБУ щодо ліквідності.

Проблемою є відсутність стабільної ресурсної бази, що негативно впливає на фінансову стійкість Райффайзен Банку, про що свідчить перевищення нормативу обов'язкового фінансування над пороговим значенням. Банк має достатню частку залучених коштів у загальних зобов'язаннях, про що свідчить досить високий коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів. Однак банку необхідно підвищити коефіцієнт адекватності капіталу. Формування довгострокової, стабільної та диверсифікованої ресурсної бази є першочерговим завданням.

Тому Райффайзен Банку слід проводити більш помірковану політику як у залученні ресурсів, так і в їх використанні. Диверсифікація активів та пасивів також заслуговує на увагу. Аналізуючи показники діяльності банку, можна зробити висновок, що до кризи він працював ефективно, а зниження прибутковості не пов'язане з поганим управлінням, а є проблемою української банківської системи в цілому.

Україна також повинна використовувати міжнародний досвід, щоб допомогти банківським установам у ці складні часи. У деяких країнах кредитні бюро та реєстри почали надавати кредитні рейтинги банкам та іншим фінансовим установам для оцінки платоспроможності позичальників. Наприклад, у Таїланді Національне кредитне бюро почало надавати кредитний скоринг для споживачів і торговців [7].

3.2. Шляхи підвищення та розвитку капіталізації банківських установ як захист від експансії іноземних банків в економіці

Питання капіталізації банківських установ є однією з ключових тем, яка зосереджує на собі увагу як банківського співтовариства, так і органів банківського контролю, і вона залишається надзвичайно актуальною на сучасному етапі розвитку банківської системи України. Порівняно з тривалим періодом часу, ця проблематика не тільки не втрачає своєї актуальності, але й набуває додаткового значення через постійні зміни в економічному та фінансовому середовищі.

Дослідження з питання іноземних інвестицій у банківську систему показують, що є ряд пропозицій та рекомендацій від авторів, які спрямовані на підвищення капіталізації банків та зменшення фінансових ризиків. Так, Є.Ю. Мордань, Є.Ю. М.І. Божко, та А.В.Зимогляд роблять висновок, що заходи, такі як податкові канікули для банківських установ, встановлення нормативу максимального розміру статутного капіталу банків з іноземним капіталом, а також збільшення мінімальної суми гарантування вкладів фізичних осіб, сприяють вирішенню проблем, пов'язаних із надмірною присутністю капіталу іноземних країн.

Ці заходи мають потенціал для зміцнення стійкості банківської системи, зменшення її залежності від зовнішніх факторів та забезпечення більш ефективного регулювання відповідно до поточних потреб української економіки. Реалізація цих пропозицій може сприяти покращенню стабільності

та конкурентоспроможності банківської системи України в умовах посилення міжнародних фінансових відносин та зростаючої відкритості фінансових ринків [13].

У своїх дослідженнях Н.І. Козьмук, В.В. Гірняк, Н.П. Семененко, Н.П. Дребот та В.Т. Другова вказують на необхідність Національного банку України здійснювати активні заходи для зменшення ризикованості іноземних банківських установ, що працюють на українському ринку. Вони стверджують, що для досягнення цієї мети НБУ повинен приділити особливу увагу врівноваженню експорту та імпорту банківських продуктів [6].

Збільшення власного капіталу банку є невід'ємною умовою для його ефективного функціонування як ключового учасника ринкової економіки. Це стосується виконання банком його фінансових функцій, розширення обсягів операцій та приваблення нових клієнтів, включаючи юридичних осіб та фізичних осіб. Збільшення капіталу також є необхідним для забезпечення стійкості банку та зменшення ризиків, пов'язаних з його операціями.

Ресурсний потенціал банку, зокрема його капітальна база, відіграє ключову роль у забезпеченні інституційного потенціалу. Цей потенціал визначається здатністю банку виконувати свої функції у системі банківської системи. Важливою є відповідність ресурсного потенціалу банку його завданням та функціям у системі економіки.

Капіталізація банку розглядається як оцінка вартості його капіталу, що може бути визначена через ринкову вартість акцій або іншими методами, які найбільш точно відображають реальну ринкову цінність. При цьому важливо враховувати якісні характеристики капіталу, а не лише його кількісні показники, для повноцінного розуміння його внеску у функціонування банку та системи в цілому [18].

На сучасний день метод структурного моделювання відомий як один з найбільш популярних та важливих засобів для проведення наукових досліджень у різних сферах життя людини, зокрема в економіці. Він

застосовується з метою досягнення різноманітних цілей, як показано на рисунку 3.1.

– причинного моделювання або аналізу шляхів (встановлення між змінними причинних взаємозв'язків, перевірка гіпотез причинності, визначення явних і латентних (неявних змінних);

– факторного аналізу (визначення структури факторних навантажень та кореляційних зв'язків між факторами);

– факторного аналізу другого порядку (даний аналіз є модифікацією попереднього і дозволяє побудувати кореляційну матрицю між загальними факторами);

– побудови регресійних моделей (аналіз коефіцієнтів регресії за умови, що вони можуть бути зафіксовані і дорівнювати один одному, розглядається як модифікований багатовимірний лінійний регресійний аналіз);

– моделювання коваріаційних структур (перевірка гіпотези про те, що коваріаційна матриця має певний вигляд, що означає про рівність / нерівність дисперсій досліджуваних змінних);

– моделювання кореляційної структури (перевірка гіпотези про те, що кореляційна матриця має певний вигляд).

Рис. 3.1. Цілі структурного моделювання

Для аналізу впливу іноземного капіталу в банківській системі України на її фінансову стабільність та економічний розвиток рекомендується використовувати систему структурних одночасних рівнянь і дотримуватися чіткого алгоритму дій, зазначені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Алгоритм дослідження впливу іноземного капіталу в банківській системі України на її фінансову стабільність та економічний розвиток

Етап 1	Візуальне представлення моделі.
Етап 2	Програмна формалізація моделі
Етап 3	Етап програмної перевірки відповідності моделі
Етап 4	Опрацювання одержаних результатів моделювання
Етап 5	Оцінка якості моделі

Продовжуючи аналіз, важливо зазначити, що баланс між зростанням активів та зобов'язань компанії є одним із ключових аспектів її фінансової стійкості. Збільшення обсягів зобов'язань, особливо за рахунок коштів клієнтів, свідчить про зростаючий рівень довіри, однак одночасно накладає на компанію відповідальність щодо забезпечення цих зобов'язань. У цьому контексті зростання грошових коштів та їх еквівалентів, які складають значну частину ліквідних активів, є важливим фактором підтримання фінансової стабільності.

Перед початком моделювання важливо визначитися з вхідними даними. Для цього дослідження було обрано дев'ять явних статистичних показників, які розподілені на три умовні групи.

Перша група охоплює показники, що характеризують присутність іноземного капіталу в банківській системі країни, такі як кількість банків із участю іноземного капіталу, кількість банків із 100% участю іноземного капіталу, і частку іноземного капіталу у статутному капіталі банків. Для регулювання ліквідності Банк залучає значні обсяги міжбанківських кредитів, що є не дуже вигідним з огляду на волатильність та ціну цього ресурсу. Тому Банку слід припинити свою агресивну політику і перейти до більш поміркованої та консервативної політики як в плані залучення ресурсів, так і в плані їх використання. Слід також звернути увагу на диверсифікацію активів і пасивів. Дослідження показало, що іноземний капітал у банківській системі України має значний вплив на економічний стан країни, тоді як його вплив на фінансову стабільність є зворотним і менш виразним. Це підкреслює важливість банків з іноземним капіталом у формуванні економічних пріоритетів та напрямків розвитку країни.

Проте можливе домінування інтересів міжнародних клієнтів і акціонерів материнських банків над національними пріоритетами може стати причиною фінансової нестабільності. Особливості кредитування з урахуванням інтересів міжнародних фінансових учасників можуть створювати ризики для внутрішньої економіки.

Аналіз фінансових показників Райффайзен Банку свідчить про високу стабільність і ефективність його діяльності. Показники ліквідності та капіталізації підтверджують здатність банку витримувати фінансові виклики, тоді як високий рівень рентабельності демонструє ефективне використання активів. Управління ризиками залишається пріоритетним завданням, оскільки це забезпечує стійкість навіть за умов економічних змін.

Така подвійність впливу іноземного капіталу вимагає ретельного регулювання та моніторингу з боку державних органів. Лише забезпечення балансу між підтримкою іноземних інвестицій і захистом національних інтересів дозволить банківській системі України не лише залишатися стійкою, але й сприяти сталому розвитку економіки в умовах глобалізації та конкурентного тиску на фінансових ринках.

Райффайзен Банк, як один із провідних представників сектору, демонструє, що грамотно побудована стратегія та дотримання принципів прозорості, професіоналізму й орієнтації на клієнтів можуть забезпечити конкурентні переваги, а також стати вагомим внеском у розвиток фінансової системи країни.

АТ "Райффайзен Банк" приділяє особливу увагу вдосконаленню системи управління ризиками в управлінні своєю діяльністю з метою забезпечення прибуткової діяльності та зміцнення свого сприятливого іміджу. Процес управління ризиками в комерційних банках має бути організований таким чином, щоб охоплювати всі структурні ланки та рівні, починаючи від вищого керівництва банківської установи (Спостережної ради та Правління) до рівня, на якому безпосередньо приймаються та/або генеруються ризики. Функції кожного підрозділу чітко визначені та задокументовані для уникнення конфлікту інтересів між підрозділами. "Райффайзен Банк" повинен підбирати клієнтський портфель таким чином, щоб він мав оптимальне співвідношення між активами та зобов'язаннями і підтримував необхідний рівень ліквідності та прибутковості для безперебійної діяльності. Це вимагає регулярного аналізу рівня всіх видів ризиків, визначення оптимального значення в будь-

який момент часу та використання всіх методів управління ризиками. Банкам необхідно постійно контролювати якість застави, рівень ліквідності та співвідношення ринкової вартості застави до суми кредиту. Для кращого управління банківським ризиком необхідний швидкий аналіз, який допомагає банкам знати поточний фінансовий стан своїх клієнтів. Наприклад, процентні ставки за інструментами, що вільно торгуються, нижчі за процентні ставки за інструментами з обмеженим обсягом торгів, а процентні ставки за пасивними операціями та операціями на міжбанківському ринку, як правило, нижчі за процентні ставки за активними операціями та кредитними операціями з клієнтами. Для покращення управління ризиками банки можуть використовувати такі методи, як страхування ризиків, яке є засобом забезпечення фінансової стабільності і має бути важливим елементом захисту від впливу ринкової невизначеності та непередбачуваних факторів. З цією метою НБУ повинен використовувати страхування відповідальності банківських працівників. Це комплексний страховий поліс для банків від кримінальних та багатьох інших операційних ризиків, які можуть призвести до збитків банку в результаті незаконних або неправомірних дій, вчинених персоналом банку або третіми особами. Покриваються також збитки, спричинені підробкою цінних паперів та операціями з підробленими грошима. Одним із найефективніших способів захисту Райффайзен Банку Аваль від коливань процентних ставок є хеджування процентних ставок, яке є дуже перспективним для українських банківських установ.

Пропозиції щодо удосконалення діяльності «Райффайзен Банк» можуть бути спрямовані на різні аспекти банківської діяльності. Ось кілька можливих пропозицій, які можуть допомогти покращити ефективність та конкурентоспроможність банку:

1. Розвиток цифрових послуг: Враховуючи швидкий темп технологічного розвитку та змінні вимоги клієнтів, банк може зосередитися на розвитку цифрових послуг. Це включає зручний мобільний додаток, електронні платежі, онлайн-кредитування та інші інноваційні рішення. Це

допоможе привернути нових клієнтів, полегшити процес обслуговування та покращити загальний досвід користувача.

2. Покращення клієнтського сервісу: Удосконалення якості обслуговування є важливим аспектом залучення та збереження клієнтів. Банк може інвестувати в навчання персоналу, щоб покращити їх навички комунікації та клієнтського обслуговування. Також варто розглянути впровадження системи зворотного зв'язку, щоб збирати відгуки клієнтів та вдосконалювати сервіс відповідно до їх потреб.
3. Розширення продуктової лінійки: Для привернення нових клієнтів та збільшення доходів банк може розширити свою продуктову лінійку. Наприклад, запровадження нових кредитних програм для різних сегментів клієнтів, розширення послуг інвестиційного банкінгу або створення спеціалізованих фінансових продуктів. Це може допомогти привернути нових клієнтів та збільшити дохід банку.
4. Зосередження на ризик-менеджменті: Управління ризиками є надзвичайно важливим аспектом діяльності будь-якого банку. «Райффайзен Банк» може зосередитися на покращенні своїх систем ризик-менеджменту, включаючи оновлення політик кредитування, вдосконалення моніторингу кредитного портфелю та розвиток проактивних стратегій для запобігання кредитним ризикам.
5. Партнерство та співпраця: Банк може розглянути можливості партнерства з іншими фінансовими установами, фінтех-компаніями або стартапами. Це може сприяти обміну ноу-хау, впровадженню нових технологій та доступу до нових ринків. Партнерство може допомогти «Райффайзен Банку Аваль» розширити свої можливості та привернути нові клієнтські сегменти.

Ці пропозиції можуть слугувати початковим кроком у напрямку удосконалення діяльності «Райффайзен Банк». Проте перед впровадженням будь-яких змін варто провести детальний аналіз та обговорення з управлінням банку, щоб забезпечити відповідність стратегії та мети банку.

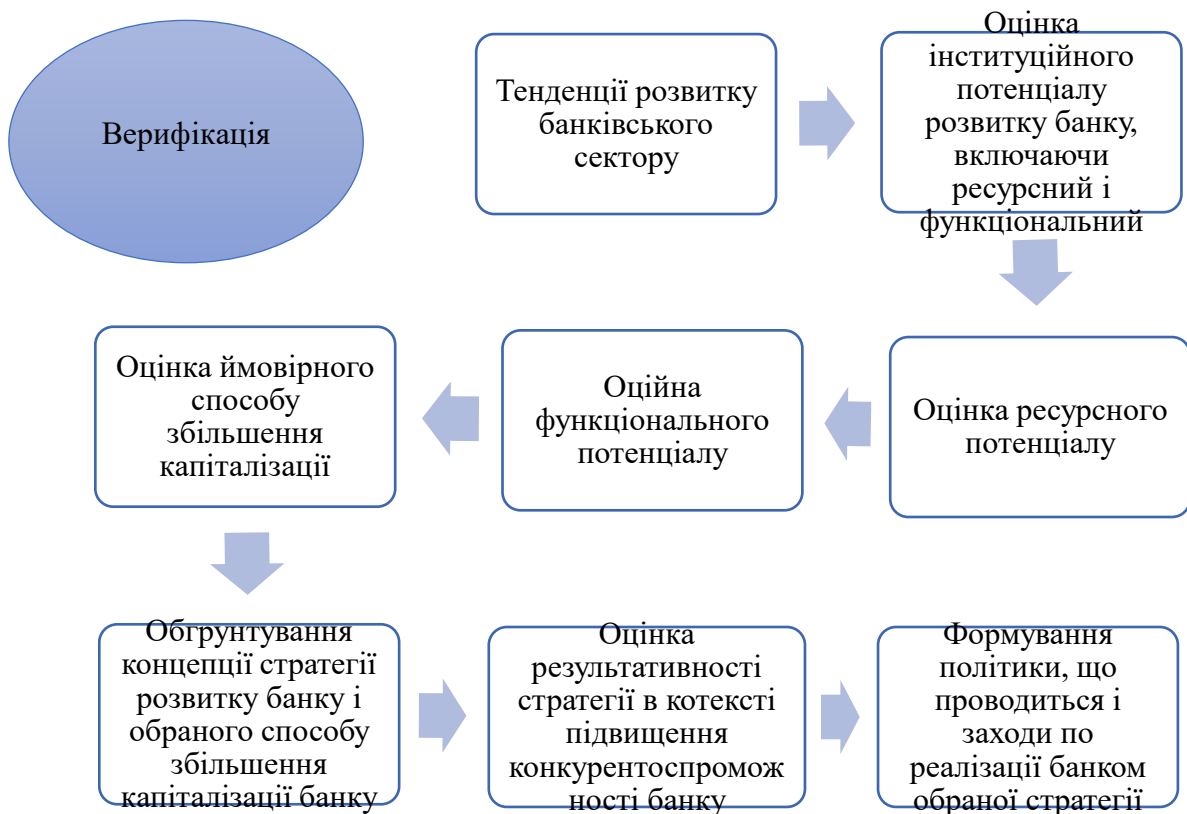
У сучасних умовах стратегічною метою розвитку комерційного банку є збільшення ринкової вартості його бізнесу, що сприятиме як інтересам власників, так і споживачів банківських послуг. Однак існуючі концепції стратегічного планування зазвичай не враховують формування окремого напрямку, спрямованого на збільшення капіталізації комерційного банку [6]. З цієї причини, для досягнення поставленої мети, важливо включити стратегію збільшення капіталізації банку в рамках довгострокового стратегічного планування, розглядаючи її як окрему підсистему в загальній стратегії банку. Ще одним важливим аспектом є клієнтоорієнтованість. Висока якість обслуговування формує довіру клієнтів, що є основою стабільності банку. Навчання персоналу, розширення їх компетенцій у сфері комунікації та аналізу потреб клієнтів сприятиме підвищенню рівня задоволеності. Крім того, запровадження системи зворотного зв'язку дозволить банку оперативно реагувати на потреби клієнтів, що стане запорукою довготривалих відносин.

Ще одним важливим кроком для підвищення ефективності діяльності «Райффайзен Банк» є розвиток цифрових технологій. У сучасному банківському середовищі цифровізація є невід'ємною складовою конкурентоспроможності. Інвестування у новітні технології, такі як штучний інтелект, блокчейн та аналітика великих даних, дозволить банку не лише автоматизувати процеси, а й краще розуміти потреби клієнтів, забезпечувати персоналізований підхід та підвищувати швидкість обслуговування.

Особливу увагу слід приділити розвитку мобільного банкінгу. Удосконалення функціоналу додатку, впровадження нових послуг та зручного інтерфейсу сприятимуть залученню нових клієнтів, збереженню лояльності існуючих користувачів і зниженню витрат на утримання фізичних відділень. Також слід зосередитись на розширенні спектру інвестиційних продуктів. Зважаючи на глобальні тенденції, все більше клієнтів шукають можливості для вигідного розміщення капіталу. Впровадження інноваційних фінансових інструментів, таких як послуги з управління активами, портфелі з

екологічними інвестиціями (ESG) або продуктиві рішення для малого бізнесу, дозволить банку зміцнити свою позицію на ринку.

Значну роль у стратегії банку відіграє також корпоративна соціальна відповідальність (КСВ). Підтримка соціальних, освітніх та екологічних ініціатив формує позитивний імідж банку, що сприяє залученню клієнтів, особливо з молодіжного сегмента. «Райффайзен Банк» може розвивати програми фінансової грамотності, спрямовані на різні вікові групи, а також підтримувати проєкти з розвитку сталого бізнесу в Україні. Варто підкреслити, що будь-які зміни мають впроваджуватись поступово та на основі детального аналізу внутрішніх і зовнішніх чинників. Постійний моніторинг досягнутих результатів і гнучке управління процесами дозволять банку адаптуватись до мінливих умов ринку і залишатися лідером у банківському секторі України. Запропонована схема формування стратегії підвищення капіталізації комерційних банків, яка враховує виявлені проблеми, відображена на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Схема формування стратегії підвищення капіталізації комерційного банку [18]

Ефективне управління ризиками є ще одним стратегічним напрямком. У сучасних умовах, коли фінансові ринки характеризуються високою волатильністю, важливо впроваджувати проактивні системи ризик-менеджменту. «Райффайзен Банк» може посилити аналіз кредитного портфеля, удосконалити внутрішні політики та розробити інструменти для своєчасного запобігання фінансовим втратам.

При формулюванні стратегії своєї діяльності комерційний банк повинен враховувати як загальну стратегію розвитку країни, де він здійснює свою діяльність, так і потреби реального сектора економіки. Важливо, щоб цілі стратегій не суперечили одна одній, а, навпаки, сприяли їх взаємному поєднанню. Особливо в регіонах, де, незважаючи на експансію столичних банків, залишається певний дефіцит довгострокових кредитів, виявляється потреба у великих кредитних ресурсах для реального сектора.

Це свідчить про нестачу як фундаментального, так і ресурсного, і, відповідно, інституційного потенціалу. У цьому контексті існуючі комерційні банки можуть забезпечити потреби реального сектора економіки, підвищуючи свою конкурентоспроможність на ринку банківських послуг. Однак це можливо лише при умові вирішення проблем капіталізації банківської системи України в цілому та кожного комерційного банку зокрема. Один із ключових інструментів, який може допомогти банкам в удосконаленні своєї діяльності, - це аналіз фінансових результатів. Аналіз фінансових результатів дозволяє виявити сильні та слабкі сторони банку, ідентифікувати проблемні ситуації та приймати обґрунтовані рішення для покращення його фінансової стабільності та ефективності.

Перш за все, аналіз фінансових результатів допомагає визначити загальний фінансовий стан банку. Це включає аналіз таких показників, як рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, ліквідність та стабільність джерел фінансування. За допомогою цих показників можна оцінити фінансову стійкість банку і його здатність до оптимального використання ресурсів. По-друге, аналіз фінансових результатів дозволяє

ідентифікувати потенційні ризики та проблемні галузі в діяльності банку. Наприклад, виявлення непродуктивних активів або заборгованості може вказувати на неефективне керування активами та кредитним портфелем. Це дозволяє банку своєчасно приймати заходи для зменшення ризиків та покращення якості активів. По-третє, аналіз фінансових результатів надає можливість порівняти банк з конкурентами та галузевими стандартами. Це важливо для визначення конкурентних переваг та пошуку можливостей для поліпшення діяльності. Наприклад, порівняння рівня рентабельності з іншими банками може спонукати до пошуку нових продуктів або послуг, які принесуть додатковий прибуток. Окрім зазначених напрямків, слід розглянути можливість посилення позицій «Райффайзен Банк» у міжнародному банківському середовищі. Для цього банк може активніше впроваджувати інструменти співпраці з іноземними фінансовими установами, наприклад, через спільні проєкти або програми співфінансування. Такі ініціативи допоможуть інтегруватися у світові фінансові мережі та забезпечити доступ до дешевших фінансових ресурсів.

Важливо також приділити увагу зміцненню корпоративної культури. Розробка програм мотивації персоналу, зокрема, системи бонусів за досягнення стратегічних цілей, сприятиме підвищенню ефективності роботи співробітників. Крім того, створення умов для професійного розвитку і кар'єрного зростання дозволить залучити і втримати висококваліфікованих спеціалістів. Одним із перспективних напрямків може бути розвиток екосистемних платформ, що об'єднують різні послуги в одному цифровому просторі. Наприклад, через банківську платформу можна інтегрувати сервіси електронної комерції, платіжні системи, управління бюджетом або навіть послуги з організації бізнесу. Це дозволить банку створити додаткову цінність для клієнтів і виділитися серед конкурентів.

Таким чином, комплексний підхід до впровадження змін, що включає технологічну модернізацію, клієнтоорієнтованість, ефективне управління ризиками, розвиток міжнародного співробітництва та корпоративної

соціальної відповідальності, допоможе «Райффайзен Банку» не лише зміцнити свої позиції на ринку, але й забезпечити сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження фінансового стану іноземних банків на прикладі діяльності «Райффайзен Банк» сформульовано наступні висновки:

1. Охарактеризовано вдосконалення методів управління банківськими ризиками з урахуванням специфіки діяльності "Райффайзен Банк" та впровадження ефективних заходів щодо мінімізації ризиків. Це може включати поліпшення процедур моніторингу, розробку нових інструментів управління ризиками та впровадження строго контролю. Дослідження впливу змін у регулюванні банківської діяльності на ефективність банківської системи в Україні та її конкурентоспроможність. Це дозволить оцінити ефективність нових правил та стимулів і визначити можливість подальшого поліпшення системи. Ускладнення операцій корпоративних структур та зростання їх обсягів, консолідація сектору та укрупнення структур ставлять перед банками серйозні проблеми, пов'язані з реалізацією ризику. Це вимагає від банківських установ ефективного управління ризиками для забезпечення їх надійності в кризових умовах.

2. Досліджено що іноземний капітал має значний вплив на банківську систему та економіку України. Аналіз міжнародного досвіду свідчить про те, що в інших країнах світу іноземний капітал є важливим джерелом фінансування економіки. В контексті України, зростання участі іноземного капіталу у банківській системі сприяє розвитку банків та підтримці фінансової стабільності. Однак, наявність іноземного капіталу також може створювати певні ризики для фінансової безпеки країни. У процесі аналізу позиціонування іноземного капіталу в банківській системі України було виявлено його значну присутність та домінування у ключових банках.

3. Виявлено що саме іноземний капітал відіграє ключову роль у розвитку банківської системи України, забезпечуючи додаткові ресурси для кредитування економіки та сприяючи впровадженню нових фінансових технологій та стандартів. Однак, відмічається потреба в удосконаленні

механізмів контролю та регулювання з метою запобігання фінансовим ризикам, що можуть виникнути внаслідок збільшення участі іноземного капіталу.

4. Проаналізовано що потрібно вдосконалити моніторинг та оцінку стабільності банків з іноземним капіталом, враховуючи особливості їх фінансової діяльності та взаємодії з економічним середовищем. Також необхідно розглядати можливості залучення іноземного капіталу як джерела фінансування для розвитку інноваційних секторів економіки, але при цьому враховувати потенційні ризики для фінансової стабільності.

5. Встановлено проблеми фінансової безпеки, пов'язані з участю іноземного капіталу, потребують системного підходу та розробки заходів для зменшення ризиків. Підвищення капіталізації банківських установ може виступати як один із заходів для захисту від експансії іноземних банків. Ефективна політика управління ризиками та створення сприятливого середовища для внутрішніх та зовнішніх інвестицій може сприяти забезпеченню стійкості та конкурентоспроможності банківської системи України в умовах глобалізації та інтеграції на міжнародному ринку.

6. Викладено шляхи вдосконалення співпраці з регуляторами, «Райффайзен Банк» може виступити ініціатором відкритого діалогу з Національним банком України та іншими регулюючими органами. Зрештою, важливою є соціальна відповідальність банку. Реалізація соціально значущих проєктів, таких як підтримка малого бізнесу, екологічні ініціативи або розвиток фінансової грамотності населення, дозволить зміцнити позиції банку у суспільстві та підвищити його популярність серед клієнтів

7. Систематизовано що для забезпечення стабільності та ефективності фінансової системи України важливо розробити та впровадити ефективні механізми регулювання та контролю за діяльністю іноземних банків. Це може включати в себе встановлення обмежень на рівні капіталовкладень, введення механізмів перевірки безпеки та надійності фінансових установ, а також розробку політики залучення іноземних інвестицій, яка б сприяла розвитку

фінансового сектору та забезпечувала національні інтереси. З огляду на отримані результати, можна зробити наступні рекомендації щодо подальших напрямків досліджень: Проведення докладного аналізу ризиків, з якими зіштовхуються комерційні банки в українському контексті. Це дозволить краще розуміти особливості ризикованої діяльності банків та визначити оптимальні стратегії їх управління. Основними інструментами аналізу фінансових результатів є фінансові показники, різні методи розрахунку та порівняння. Однак, сам аналіз фінансових результатів не є метою самою по собі. Важливо, щоб результати аналізу використовувалися для прийняття конкретних керівних рішень та розробки стратегії подальшого розвитку банку.

8.Пропонується провести детальний аналіз та оцінку можливих наслідків збільшення частки іноземного капіталу у банківській системі на фінансову безпеку країни. Такий аналіз може включати оцінку можливих ризиків, а також розробку стратегій та заходів для їх запобігання та подолання. Узагальнюючи, ефективне управління іноземним капіталом у банківській системі є важливим елементом для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності економіки України в умовах глобалізації. Врахування ризиків та вдосконалення регуляторного середовища сприятиме збалансованому розвитку банківського сектору та забезпечить сталість фінансової системи країни в цілому.

9.Підсумовуючи слід зазначити, що результати дослідження підкреслюють важливість вивчення взаємозв'язку між іноземним капіталом, фінансовою стабільністю та економічним розвитком. Високий рівень участі іноземного капіталу в банківській системі вимагає ретельного аналізу та контролю для забезпечення стабільності та ефективності функціонування банків.

10.Узагальнено вплив іноземного капіталу на банківський сектор України. Виявлено, що банки з іноземним капіталом займають близько третини активів банківської системи України, демонструючи високу стійкість та надійність навіть у кризові періоди.

11. Доведено, що «Райффайзен Банк» є ключовим гравцем українського банківського сектору, забезпечуючи інтеграцію України у світовий фінансовий простір. Його досвід може бути використаний як приклад успішної адаптації міжнародних стандартів до локальних умов.

На мою думку, присутність іноземного банківського капіталу в Україні є важливим аспектом розвитку банківського сектору та фінансової системи країни. З одного боку, це сприяє розширенню доступу до фінансових послуг, впровадженню сучасних технологій та стандартів управління, а також підвищенню конкуренції на ринку. Іноземні банки часто вносять інновації та передові практики у фінансову систему, що сприяє її модернізації та підвищенню рівня обслуговування клієнтів.

З іншого боку, присутність іноземного капіталу також може створювати певні ризики та виклики для національного фінансового сектору. Наприклад, значна частка капіталу з країн-агресорів може викликати певні обмеження та ризики з точки зору національної безпеки та стабільності фінансової системи. Крім того, необхідно уважно враховувати інтереси та стратегічні цілі іноземних банків, щоб запобігти можливим ризикам залежності та втраті контролю над фінансовим сектором.

Нова система регулювання банківської діяльності, базована на переглянутих правилах і стимулах, сприяє більш ефективному досягненню цілей. Вона забезпечує більш точне вимірювання ризиків та пов'язує вимоги до капіталу з фактичним ступенем ризику кожного посередника. Результати аналізу діяльності "Райффайзен Банк" показали, що управління ризиками в цьому банку потребує удосконалення. Були виявлені проблеми та недоліки в методах управління ризиками, які можуть впливати на фінансову діяльність банку

Таким чином, «Райффайзен Банк», використовуючи свої сильні сторони та впроваджуючи запропоновані вдосконалення, може не лише утримувати свої позиції на ринку, а й стати ключовим гравцем у трансформації українського банківського сектору. Ефективне впровадження стратегічних

ініціатив дозволить банку забезпечити стабільне зростання, задовольнити потреби клієнтів та сприяти економічному розвитку країни

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрос С. Інституційні, мікро- та макроекономічні наслідки участі іноземного капіталу в банківському секторі. *Банківська справа*. 2012. № 4.
2. Банки з іноземним капіталом: рейтингування та роль у забезпеченні сталого розвитку фінансового сектору України. *Вісник АПСВТ*. 2018. № 3.
3. Гірченко Т.Д. Аналіз сучасного стану та перспективи розвитку банків іноземних банківських груп в Україні. Глобальні та національні проблеми економіки. URL: : <http://globalnational.in.ua/issue-16-2017/24-vipusk-16-kviten-2017-r/2999-girchenko-t-dstorozhenko-o-o-shejko-o-p-analiz-suchasnogo-stanu-ta-perspektivi-rozvitkubankiv-inozemnikh-bankivskikh-grup-v-ukrajin>
4. Гірняк В.В. Іноземний капітал банків України: ризики та можливості. *Інноваційна економіка*. 2014. № 5. С. 216-264.
5. Діденко І.В. Присутність іноземного капіталу в банківському секторі: загрози та виклики. *Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: Тези доповідей III Всеукраїнської науково-практичної online 53 конференції (22-23 листопада 2018 р.)* Суми: ННІ БТ «УАБС» СумДУ, 2018. С. 154 – 157
6. Івасів І. Вплив іноземних банків на банківську систему України. *Вісник Національного банку України*. 2011. № 10. С. 84-91.
7. Ковда Н.І. Капіталізація банків як чинник зростання економіки країни. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип. 22. С.203-207.
8. Козьмук Н.І. Ризики експансії іноземного капіталу на вітчизняний фінансовий ринок. *Marketing and Management of Innovations*. 2019. Вип. № 3 (30). С. 361-370
9. Корнилюк Р.В. Іноземні банки в Україні: вплив та регулювання : монографія. К. : КНЕУ. 2012. 234 с.
10. Костюк О. Іноземний капітал в банківському секторі України в контексті трансформації моделі бізнесу європейських банків. *Вісник НБУ*. 2014. № 6. С. 28-35 25.

11. Кочетков В.М. Обґрунтування напрямів розвитку іноземних банків у контексті забезпечення ефективного функціонування банківської системи України. *Науково-технічна інформація*. 2016. № 2. С. 29- 33.
12. Кулиняк І. Банки з іноземним капіталом: рейтингування та роль у забезпеченні сталого розвитку фінансового сектору України. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2018. № 3. С. 36-50.
13. Лапко О.О. Іноземні банки на ринку банківських послуг України та проблеми їх державного регулювання. *Бізнес Інформ*. 2016. № 12. С. 200-205.
14. Миненко Л.М. Діяльність іноземних банківських груп в Україні: ключові тенденції та ризики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 13. Ч. 2. С.26-30
15. Мордань Є.Ю. Іноземний капітал в банківському секторі України. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 566-571
16. Нетудихата К.Л. Рейтингове оцінювання діяльності банківських установ (на прикладі середніх банків України). *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. № 2(2). С. 94-99.
17. Огерчук М.О. Вплив іноземного капіталу на процеси трансформації банківської системи України. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2012. № 2 (14). С. 180-183.
18. Сова О. Роль достатності капіталу банків у зміцненні банківського нагляду. *Вчені записки Університету «КРОК»*. Вип.3 (55).С. 48-55.
19. Циганов С.С. Рух іноземного банківського капіталу у глобальному конкурентному середовищі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2013. № 117 (2). С. 211-218.
20. Швець Н.Р., Ткачук І. Я. Оцінка тенденцій розвитку банківської системи України на сучасному етапі. *Innovative Solutions in Modern Science*. 2017. № 1 (10). URL: <http://naukajournal.org/index.php/ISMSD/article/view.1087/1209>
21. Щуревич О.І. Проблеми функціонування та регулювання банків з іноземним капіталом в Україні. *Стратегія економічного розвитку України*.

2016. № 38. С. 97-109.

22. Офіційний сайт «Райффайзен Банк» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://raiffeisen.ua/about/info>

23. Крішталь Т. Е. Методика аналізу ліквідності комерційного банку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Т.Е. Крішталь. – Київ, 2003. – 17 с.

24. Малахова О. Л. Теоретичні засади банківської ліквідності та фактори, що її визначають / О. Л. Малахова, В. Я. Рудан. – Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2010. – № 6 (1). – С. 217

25. Метлушко О. В. Управління ліквідністю та платоспроможністю комерційного банку в умовах фінансової кризи / О. В. Метлушко, Т. Р. Даньшанін. – Приазовський економічний вісник. – 2017. – № 5 (05). – С. 285

26. Міщенко В. І. Ліквідність банківської системи України : науково-аналітичні матеріали / В. І. Міщенко, А. В. Сомик. – Київ : Центр наукових досліджень Національного банку України, 2008. – 180 с.

27. Пернарівський О.В. Аналіз та оцінка ризику ліквідності банку / О. В. Пернарівський. – Вісник Національного банку України. – 2006. – № 10.

28. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, У.Б. Стародубцева. – 3-е изд., испр. – М. : ИНФРА – М., 2000. – 478 с.

29. Рудан В. Я. Ліквідність банківської системи України: сучасний стан і стратегічні орієнтири управління / В. Я. Рудан. – Економічний аналіз, 2017. – № 27 (4). – С. 170–179.

30. Сирветник-Царій В. В. Таксономічний аналіз як інструмент виявлення можливостей забезпечення розвитку ефективності управління економічним потенціалом підприємств торгівлі споживчої кооперації / В. В. Сирветник-Царій, Н. І. Дуляба. – Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 9. – С. 419–423.

31. Стечишин Т. Б. Банківська справа : навч. посібн. / Т. Б. Стечишин, О. Л. Малахова. – Тернопіль : ТНЕУ, 2018. – 404 с.

32. Тисячна Ю. С. Управління активами і пасивами банку із застосуванням матричного підходу / Ю. С. Тисячна. – Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 13. – С. 548–552.

33. Тищенко О. І. Напрями регулювання банківської ліквідності за новими стандартами / О. І. Тищенко, В. В. Тищенко. – Причорноморські економічні студії. – 2020. – № 53. – С. 188–194.

34. Федішин М. П. Технологія управління ліквідністю комерційних банків: теоретичний аспект / М. П. Федішин, М. М. Слусаряк. – Економіка і суспільство. – 2018. – № 16. – С. 840–846.

35. Христофорова О. Ф. Ліквідність банківської системи та практичні аспекти її забезпечення в сучасних умовах України / О. Ф. Христофорова, М. Т. Мінасян. – Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2019. – № 36. – С. 109–114.

36. Шаталов А. Н. Управление ликвидностью в рамках финансового менеджмента банка / А. Н. Шаталов. – Финансовый менеджмент. – 2004.

37. Шийко В. І. Оцінювання управління ліквідністю банківських установ / В. І. Шийко. – Інвестиції : практика та досвід. – 2018. – № 12. – С. 68

38. Азаренкова Г. М. Рейтингове оцінювання як метод визначення кредитоспроможності позичальників банку / Г. М. Азаренкова, О. О. Беленкова // Вісник Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ). – 2011. – № 1 (10). – С. 219–223.

39. Аналіз банківської діяльності: підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко та ін.; за ред. А. М. Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2010. – 599 с.

40. Дзюблюк О. В. Актуальні проблеми розвитку банківської системи / Олександр Дзюблюк // Банківська справа. – 2016. – № 1. – С. 3–32.

41. Коваленко В. В. Банківська система України: монографія / В. В. Коваленко, О. Г. Коренєва, К. Ф. Черкашина, О. В. Крухмаль. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 187 с.

42. Семенцов Р. В. Сучасний стан та напрямок розвитку діагностики

фінансового стану банку / Р. В. Семенцов // Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції: «Економічний розвиток: теорія, методологія, управління» (1-9 листопада 2015 р.) – К.: НДІЕР, 2015.

43. Національний Банк України. Статистичні матеріали [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish>

44. Doing Business 2017: Equal Opportunity for All. Global report [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/reports>

45. Moody's report, entitled «Banks -Ukraine: Steadying Economy and Improving Funding Conditions Support Stable Outlook,» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.moodys.com

46. The Global Competitiveness Report 2016-2017. The World Economic Forum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.weforum.org/gcr

47. Закон України «Про банки і банківську діяльність» Документ 2121-III, чинний, поточна редакція — Редакція від 28.04.2023, підстава - [2970-IX](#)
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

48. Документ Базельського комітету з питань банківського нагляду «Надійна практика управління та нагляду за операційним ризиком». – Матеріали Базельського комітету з банківського нагляду, лютий 2003 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/bcbs/index.htm>

49. Сутність і характеристика банківських ризиків [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
https://pidru4niki.com/1098120545737/bankivska_sprava/kreditni_riziki_bankivni_tstva

50. Дмитрова О.С. Моделювання оцінки операційного ризику комерційного банку: монографія / [О.С. Дмитрова, К.Г. Гончарова, О.В. Меренкова та ін.]; ред. О.С. Дмитрова. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013.

51. Коваленко В.В. Операційний ризик в системі ризикменеджменту банку / В.В. Коваленко // Сучасний науковий вісник. – 2014. – № 4 (200).

52. Кузьмак О.М. Методи оцінки операційних ризиків банківських установ / О.М. Кузьмак // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. – 2013. – Вип. 10 (1)

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10\(1\)_40.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10(1)_40.pdf).

53. Посохов І.М. Операційні ризики: управління та основні напрями зниження / І.М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2014. – Вип. № 37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/1326/1/vestnik_UDAZT_2014_37_Posohov_Opera.pdf.

54. Потійко Ю. П. Теорія і практика управління різними видами ризиків у комерційних банках / Ю. П. Потійко // Вісник НБУ. – 2013. - № 4

55. Стубайло Т. Місце операційних ризиків у банках України / Т. Стубайло // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє: збірник наукових праць Тернопільського національного економічного університету. – 2013.

56. Чаплига В.В. Управління операційним ризиком в забезпеченні ефективності функціонування банку / В.В. Чаплига // Регіональна економіка. – 2013. – № 4 (70). – С. 150-156.

57. Шамота Г.М. Операційний ризик в банківській діяльності: сутність та управління / Г.М. Шамота, О.В. Коротун // Актуальні проблеми економіки: теоретичні та практичні аспекти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (27-28 січня 2016 р.): у 2-х частинах / Наукова економічна організація «Перспектива». – Дніпропетровськ, 2016. – Ч. I. – С. 69-71.

58. Operational Risk – Supervisory Guide lines for the Advanced Measurement Approaches, June 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs196.pdf>.

**Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2023 року**

(в тисячах грн.)

	Примітки	2023 р.	2022 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	30 779 748	32 127 599
Кредити та аванси банкам	9	43 404 732	39 078 780
Кредити та аванси клієнтам	10	52 553 983	61 712 957
Інвестиції в цінні папери	11	54 257 261	25 411 963
Похідні фінансові активи	8	179 053	321 520
Інвестиційна нерухомість	12	108 266	110 173
Основні засоби	13	2 812 163	2 478 682
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	14	2 777 193	2 396 098
Поточні податкові активи		-	113 299
Відстрочені податкові активи	15	77 334	57 710
Інші фінансові активи	17	2 664 886	3 005 288
Інші нефінансові активи	17	331 188	218 865
Загальна сума активів		189 945 807	167 032 934
Зобов'язання			
Кошти банків	18	250 126	2 385 128
Кошти клієнтів	19	157 885 853	142 960 738
Похідні фінансові зобов'язання	8	45 104	21 019
Поточні податкові зобов'язання		3 672 613	17 143
Забезпечення	16	766 758	582 849
Інші фінансові зобов'язання	17	2 921 007	1 863 502
Інші нефінансові зобов'язання	17	914 081	829 758
Загальна сума зобов'язань		166 455 542	148 660 137
Власний капітал			
Статутний капітал	20	6 154 696	6 504 412
Емісійний дохід		3 033 667	3 033 667
Резервні та інші фонди банку		7 151 426	5 579 327
Інші резерви	20	658 168	710 164
Нерозподілений прибуток		6 502 612	2 556 893
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства Банківської групи		23 500 569	18 384 463
Частки участі, що не забезпечують контролю		(10 304)	(11 666)
Загальна сума власного капіталу		23 490 265	18 372 797
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		189 945 807	167 032 934

Від імені Правління Банку підписано та надано дозвіл на публікацію

Олександр Писарук
Голова Правління

24 травня 2024 року

Ольга Науменко
Головний бухгалтер

Примітки на стор. 6-110 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності

**Консолідований звіт про фінансовий стан
станом на 31 грудня 2022 року**

(в тисячах грн.)

	Примітки	2022 р.	2021 р.
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	32 127 599	25 761 762
Кредити та аванси банкам	9	39 078 780	11 066 989
Кредити та аванси клієнтам	10	61 712 957	68 623 518
Інвестиції в цінні папери	11	25 411 963	14 819 831
Похідні фінансові активи	8	321 520	102 952
Інвестиційна нерухомість	12	110 173	114 457
Основні засоби	13	2 478 682	3 184 720
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	14	2 396 098	1 811 280
Поточні податкові активи		113 299	-
Відстрочені податкові активи	15	57 710	4 410
Інші фінансові активи	17	3 005 288	1 360 843
Інші нефінансові активи	17	218 865	214 428
Загальна сума активів		167 032 934	127 065 190
Зобов'язання			
Кошти банків	18	2 385 128	602 848
Кошти клієнтів	19	142 960 738	106 587 704
Похідні фінансові зобов'язання	8	21 019	19 570
Поточні податкові зобов'язання		17 143	295 419
Забезпечення	16	582 849	173 420
Інші фінансові зобов'язання	17	1 863 502	2 090 569
Інші нефінансові зобов'язання	17	829 758	743 629
Загальна сума зобов'язань		148 660 137	110 513 159
Власний капітал			
Статутний капітал	20	6 504 412	6 415 789
Емісійний дохід		3 033 667	3 033 667
Резервні та інші фонди банку		5 579 327	4 773 123
Інші резерви	20	710 164	835 048
Нерозподілений прибуток		2 556 893	1 506 543
Загальна сума власного капіталу, що відноситься до власників материнського підприємства Банківської групи		18 384 463	16 564 170
Частки участі, що не забезпечують контролю		(11 666)	(12 139)
Загальна сума власного капіталу		18 372 797	16 552 031
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		167 032 934	127 065 190

Від імені Правління Банку підписано та надано дозвіл на публікацію

Олександр Лисовук
Голова Правління
26 травня 2023 року

Ольга Науменко
Головний бухгалтер

Примітки на стор. 6-114 є невід'ємною частиною цієї консолідованої фінансової звітності